

آموزشگاه کنکور هنر سی رنگ

■ مشـــــاوره تخصصی ■ دانلـــود کتـــاب و جـــــزوات آموزشی

■ آخرین اخبار کنکور هنر ■ کات و دی وی دی های آموزشی متنوع

ما را در سایت زیر دنبال کنید:

WWW.30RANG.ART


۰۲۱ - ۲۲۸۸۹۹۶۷


@art30rang

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
شورای عالی برنامه‌ریزی

مشخصات کلی برنامه و سرفصل دروس

دورهٔ کارشناسی کتابت و نگارگری

در ۴ گرایش:

۱ـ خیالی‌نگاری ۲ـ خوشنویسی

۳ـ طراحی سنتی ۴ـ نگارگری

گروه هنر

کمیته تخصصی هنرهای تجسمی

در جلسه ۳۳۵ (فوق‌العاده) شورای سرپرستان مورخ ۱۳۸۰/۷/۱ که در ادامه جلسه ۴۱۴ شورای عالی برنامه‌ریزی تشکیل شد به تصویب رسید.

بسم‌الله الرحمن الرحیم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی کتابت و نگارگری

گروه : هنر
رشته : کتابت و نگارگری
دوره : کارشناسی

کمیته تخصصی : هنرهای تجسمی
گرایش : ۱ـ خیالی‌نگاری، ۲ـ خوشنویسی، ۳ـ طراحی سنتی، ۴ـ نگارگری
کد رشته :

شورای عالی برنامه‌ریزی در جلسه ۳۳۵ (فوق‌العاده) شورای سرپرستان مورخ ۱۳۸۰/۷/۱ که در ادامه جلسه ۴۱۴ شورای عالی برنامه‌ریزی تشکیل شد براساس طرح پیشنهادی گروه هنر برنامه آموزشی دوره کارشناسی **کتابت و نگارگری** را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرد و مقرر می‌دارد:

ماده ۱) برنامه آموزشی دوره **کارشناسی کتابت و نگارگری** از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم‌الاجرا است.

الف : دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری اداره می‌شوند.

ب : مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی می‌باشند.

ج : مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده ۲) این برنامه از تاریخ ۱۳۸۰/۷/۱ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم‌الاجرا است.

ماده ۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره **کارشناسی کتابت و نگارگری** با سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری ابلاغ می‌شود.

رأی صادرهٔ جلسه ۳۳۵ (فوق‌العاده) شورای سرپرستان مورخ ۱۳۸۰/۷/۱،
(ادامه جلسه ۴۱۴ شورای عالی برنامه‌ریزی)
در خصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی کتابت و نگارگری

۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی کتابت و نگارگری در ۴گرایش: ۱ـ خیالی‌نگاری، ۲ـ خوشنویسی، ۳ـ طراحی سنتی، ۴ـ نگارگری که از طرف گروه هنر پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است

رأی صادره جلسه ۳۳۵ (فوق‌العاده) شورای سرپرستان مورخ ۱۳۸۰/۷/۱، در خصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی کتابت و نگارگری صحیح است، به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر مصطفی معین
وزیر علوم، تحقیقات و فنّاوری

دکتر هادی ندیمی
رییس گروه هنر

رونوشت : به معاونت محترم آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فنّاوری
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمایید.

دکتر سید محمد کاظم نائینی
دبیر شورای عالی برنامه‌ریزی

فصل اول

مشخصات کلی

بسمه تعالی

مقدمه

درگذر سالیان دراز آیات قرآنی همراه با معانی و مضامین ادبی و حماسی، آمیزه‌هایی بدیع از هنر و سنن در زندگی را بوجود آورده که جلوه‌های مختلف آن علیرغم همه شدائد روزگار، هنوز هم با قوّت در شریانهای حیات معنوی مردم، جاری است.

کتابت و نگارگری، یکی از ارکان اصلی هنرهای سنتی ایران است که آگاهی از ویژگیهای آن می‌تواند در شناخت وجوه هنر و تمدن ایرانی - اسلامی، تأثیر بسزایی داشته و نهایتاً ابوابی تازه از علل شکوه یکی از تمدنهای بشری را بگشاید.

عرصه وسیع کتابت و نگارگری در طول تاریخ هنر این کشور، همواره ارمغانی گسترده از انواع نوآوری و بدایع در فنون را به همراه داشته و حکایت از زندگی و پویایی هنرمندان این سرزمین دارد.

حفظ و احیای این میراث ذیقیمت درگرو تعلیم و انتقال آنها به دانشجویان علاقمندان است که با توجه به ذخائر فراوان گنجینه‌ها و وجود اساتید صاحب نام می‌تواند حرکتی گسترده را در جهت رونق بخشیدن به کمال هنرهای سنتی در برگیرد و در عرصه‌های جهانی هنری هم برای ایران اسلامی افتخارات و پدیده‌های تازه‌ای را مطرح نماید:

رشته کتابت و نگارگری با توجه به جنبه‌های تخصصی آن ایجاد گرایشهای متنوعی را بصورت مستقل می‌طلبد که در ۴ گرایش به ترتیب ذیل طراحی و برنامه‌ریزی شده است:

کارشناسی کتابت و نگارگری با گرایش خیالی نگاری

کارشناسی کتابت و نگارگری با گرایش خوشنویسی

کارشناسی کتابت و نگارگری با گرایش طراحی و سنتی تذهیب

تدوین برنامه‌های درسی گرایشهای فوق به گونه‌های است که دانشجویان پس از گذراندن دروس مشترک اصلی و پایه در سوم دروس تخصصی هر یک از گرایش‌ها را که براساس علاقه انتخاب نموده‌اند اختصاص خواهد یافت. بدیهی است با عنایت خاص مسئولین نسبت به این امر و لزوم سامان دهی، تشکل و به نظام آوردن و تعالی هنرهای کاربردی در جایگاه واقعی خویش و نقش آن در فرهنگ، هنر، اقتصاد، اشتغال، ارتباط جهانی و انتقال فرهنگ اسلامی و هویت ملی، انجام این کار مهم با همکاری همه پاکدلان میهن اسلامی و استعانت خداوندی به تحقق برسد.

۱ـ تعریف و هدف:

دوره آموزش کارشناسی کتابت و نگارگری یکی از دوره‌های آموزش عالی است که هدف از برگزاری این دوره تربیت افراد متخصص و آشنا به مبانی عملی و نظری کتابت و نگارگری که مظهری از فرهنگ اسلامی و هنر ملی کشور ماست.

۲ـ اهمیت و ضرورت:

۱. حفظ و تقویت فرهنگی بومی و ملی با توجه به اصالتها.

۲. بالا بردن کیفیت هنر کتابت و نگارگری و قانونمند شدن روشهای آموزشی و توسعه رونق این هنر.

۳. احیاء، حفظ و ترویج هنر کتابت و نگارگری به منظور اشاعه فرهنگ و هنر اصیل اسلامی ایران.

۴. اشاعه فرهنگ معنوی و انتقال مفاهیم هنری، دینی، ملی از طریق گسترش هنر کتابت و نگارگری.

۵. آموزش علوم عملی و نظری این هنر شریف به منظور تربیت هنرمندان و کارشناسان آگاه و متعهد در جهت حفظ حریم میراثهای فرهنگی.

۶. شناخت هنر کتابت و نگارگری به عنوان یکی از مهمترین مواریث و ودایع معنوی ایران و شناخت سیر تحول و تطور آن در ادوار مختلف فرهنگی این مرزوبوم.

۷. ایجاد زمینه مطالعاتی و تحقیقاتی به منظور بررسی همه جوانب این هنر در دوره‌های کارشناسی ارشد و دکتری.

۸. حفاظت و صیانت از این هنر ملی با توجه به نقش فرهنگی آن.

۳ـ نقش و توانایی:

۱. تربیت کارشناسانی آگاه و محقق که ضمن شناخت نسبت به مبانی علمی و نظری هنر موجبات تقویت و تحکیم این هنر اصیل را فراهم آورند.

۲. تمهید مقدمات لازم به منظور استفاده از خدمات فارغ التحصیلان در جهت احیاء و نوزایی هنر به منظور اشاعهٔ فرهنگ و هنر اصیل اسلامی ایران در بین زندگی مردم.

۳. کسب توانایی لازم در اجرای مراحل مختلف تولید آثار هنری.

۴. شناخت ابزار و وسایل بهینه سازی هر چه بیشتر آنها

۵. شناخت هر چه بیشتر ویژگیهای مبانی نظری و عملی این هنر در جهت حفظ و تقویت فرهنگی.

۶. توانایی فارغ التحصیلان در ارزیابی و ارزشیابی وکارشناسی آثار هنری در ارتباط با هنرکتابت و نگارگری.

۷. توانایی فارغ التحصیلان در بررسی، تحلیل و شناخت طرحها و نقوش اصیل و نسبت انها با فرهنگ و تفکر.

۸. توانایی فارغ التحصیلان در تدریس مبانی نظری و عملی هنرکتابت و نگارگری.

۹. توانایی فارغ التحصیلان در همکاری با واحدهای دولتی و خصوصی نظیر سازمان صنایع

دستی ایران - سازمان میراث فرهنگی و...

۴ـ طول دوره و شکل نظام درسی:

طول دورهٔ کارشناسی کتابت و نگارگری ۴ سال است که برای دانشجویان تمام وقت به ۸ ترم تحصیلی (حداقل طول دوره) تقسیم می‌شود. طول هر ترم تحصیلی ۱۸ هفته و معادل یک نیم سال تحصیلی است. زمان تدریس هر واحد درسی از نوع نظری ۱ ساعت در هفته و از نوع عملی ۳ ساعت در هفته خواهد بود.

۵ـ تعداد و نوع واحدهای درسی:

برنامه دوره کارشناسی کتابت و نگارگری ۱۳۵ واحد درسی به شرح زیر است:

۱ـ دروس عمومی و معارف اسلامی پیشنهادی شورای عالی برنامه‌ریزی	۲۱ واحد
۲ـ دورس پایه	۳۲ واحد
۳ـ دروس اصلی	۳۶ واحد
۴ـ دروس تخصصی با گرایش زیر:	۳۲ واحد

الف - کارشناسی کتابت و نگارگری با گرایش خیالی نگاری

ب - کارشناسی کتابت و نگارگری با گرایش خوشنویسی

ج - کارشناسی کتابت و نگارگری با گرایش طراحی سنتی و تذهیب

د - کارشناسی کتابت و نگارگری با گرایش نگارگری

۵ـ پایان نامه (۳ واحد نظری ۳ واحد عملی)	۶ واحد
دروس اختیاری /دانشجو می‌تواند از تعداد واحد ارائه شده ۸ واحد را انتخاب نماید.)	۸ واحد
جمع	۱۳۵ واحد

فصل دوم

برنامه

جدول شماره (۱)

برنامه دروس عمومی: فرهنگ، معارف و عقاید اسلامی

آگاهیهای عمومی

شماره درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت		
			جمع	نظری	عملی
۱	معارف اسلامی(۱)	۲	۳۲	۳۲	-
۲	معارف اسلامی(۲)	۲	۳۲	۳۲	-
۳	اخلاق و تربیت اسلامی	۲	۳۲	۳۲	-
۴	انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن	۲	۳۲	۳۲	-
۵	تاریخ اسلام	۲	۳۲	۳۲	-
۶	متون اسلامی(آموزش زبان عربی)	۲	۳۲	۳۲	-
۷	فارسی*	۳	۴۸	۴۸	-
۸	زبان خارجی*	۳	۴۸	۴۸	-
۹	تربیت بدنی(۱)	۱	۳۲	-	۳۲
۱۰	تربیت بدنی(۲)	۱	۳۲	-	۳۲
۱۱	بهداشت و تنظیم خانواده	۱	۱۶	۱۶	-
	جمع	۲۱	۳۶۸	۳۰۴	۶۴

*** هر یک از دروس فارسی و زبان خارجی باید در هفته حداقل در دو جلسه تدریس شوند.**

جدول شماره (۲)

دروس پایه و مشترک رشته کارشناسی هنرهای صناعی

شماره درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز برای ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۱	مبانی هنرهای تجسمی (۱)	۳	۶۴	۳۲	۳۲	–
۲	مبانی هنرهای تجسمی (۲)	۳	۸۰	۱۶	۶۴	۰۱
۳	کارگاه طراحی پایه (۱)	۳	۹۶	–	۹۶	–
۴	کارگاه طراحی پایه (۲)	۳	۹۶	–	۹۶	۰۳
۵	عکاسی	۲	۴۸	۱۶	۳۲	–
۶	کارگاه حجم‌سازی	۲	۶۴	–	۶۴	–
۷	آشنایی با هنرهای سنتی ایران (۱)	۲	۳۲	۳۲	–	–
۸	آشنایی با هنرهای سنتی ایران (۲)	۲	۳۲	۳۲	–	۰۷
۹	روش تحقیق در هنرهای سنتی	۲	۳۲	۳۲	–	–
۱۰	تاریخ فرهنگ و هنر ایران(پیش از اسلام)	۲	۳۲	۳۲	–	–
۱۱	هنر در تمدن اسلامی (۱)	۲	۳۲	۳۲	–	۰۸
۱۲	هنر در تمدن اسلامی (۲)	۲	۳۲	۳۲	–	۰۱۱
۱۳	آشنایی با هنر در تاریخ (۱)	۲	۳۲	۳۲	–	–
۱۴	آشنایی با هنر در تاریخ (۲)	۲	۳۲	۳۲	–	–
	جمع	۳۲	۷۰۴	۳۲۰	۳۸۴	

جدول شماره (۳)

دروس اصلی و مشترک رشته کارشناسی کتابت و نگارگری

شماره درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز یا زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۱۵	هندسه نقوش در هنرهای سنتی ایران(۱)	۲	۴۸	۱۶	۳۲	-
۱۶	هندسه نقوش در هنرهای سنتی ایران(۲)	۲	۴۸	۱۶	۳۲	۱۵
۱۷	کارگاه طراحی سنتی(۱)	۲	۶۴	-	۶۴	۱۵،۰۱
۱۸	کارگاه طراحی سنتی(۲)	۲	۶۴	-	۶۴	۱۷
۱۹	کارگاه طراحی سنتی(۳)	۲	۶۴	-	۶۴	۱۸
۲۰	تاریخچه کتابت	۲	۳۲	۳۲	-	-
۲۱	آشنایی با خوشنویسی	۲	۴۸	۱۶	۳۲	-
۲۲	تاریخچه نگارگری	۲	۳۲	۳۲	-	-
۲۳	آشنایی با فرهنگ و ادب ایران	۲	۳۲	۳۲	-	-
۲۴	آشنایی با کاغذسازی و بوم‌سازی سنتی	۲	۴۸	۱۶	۳۲	۲۰
۲۵	آشنایی با تذهیب	۲	۴۸	۱۶	۳۲	۱۸
۲۶	آشنایی با نگارگری	۲	۴۸	۱۶	۳۲	۰۱۸ همزمان با ۲۵
۲۷	آشنایی با خیالی‌نگاری	۲	۴۸	۱۶	۳۲	همزمان با ۲۶
۲۸	تحقیق در هنرهای سنتی ایران	۲	۴۸	۱۶	۳۲	۰۸ و ۰۹
۲۹	مبانی زیبایی‌شناسی	۲	۳۲	۳۲	-	۰۸
۳۰	حکمت هنر اسلامی	۲	۳۲	۳۲	-	-
۳۱	آشنایی با انواع خطوط دوره اسلامی	۲	۳۲	۳۲	-	-
۳۲	سیر تحول و تطور نقوش و نمادها در هنرهای سنتی	۲	۱۶	۱۶	-	۳۱
	جمع	۳۶	۷۸۴	۳۳۶	۴۴۸	-

جدول شماره (۴)
دروس تخصصی رشته کارشناسی کتابت و نگارگری
با گرایش «خیالی نگاری»

شماره درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز یا زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۳۳	تاریخچه خیالی‌نگاری	۲	۳۲	۳۲	-	۲۷
۳۴	کارگاه طراحی خیالی نگاری (۱)	۲	۶۴	-	۶۴	۲۷
۳۵	کارگاه نگارگری (۱)	۲	۶۴	-	۶۴	۲۶
۳۶	تاثیر اعتقادات دینی و روایات ملی در خیالی‌نگاری	۲	۳۲	۳۲	-	۲۷ همزمان با ۳۳
۳۷	کارگاه طراحی خیالی‌نگاری (۲)	۲	۶۴	-	۶۴	۳۴
۳۸	آشنایی با مضامین حماسی	۲	۳۲	۳۲	-	۳۳-۲۷
۳۹	کارگاه خیالی‌نگاری (۱)	۲	۶۴	-	۶۴	۳۴
۴۰	کارگاه نگارگری (۲)	۲	۶۴	-	۶۴	۳۵
۴۱	کارگاه نقاشی پشت شیشه	۲	۶۴	-	۶۴	۳۹
۴۲	کارگاه مثنی‌سازی خیالی‌نگاری	۲	۶۴	-	۶۴	۳۹
۴۳	آشنایی با مضامین مذهبی	۲	۳۲	۳۲	-	۲۳-۲۷
۴۴	کارگاه خیالی نگاری (۲)	۲	۶۴	-	۶۴	۳۹
۴۵	کارگاه خیالی نگاری بر بومهای مختلف	۲	۶۴	-	۶۴	۴۴
۴۶	زیبایی‌شناسی خیالی نگاری	۲	۳۲	۳۲	-	۲۹-۳۹
۴۷	کارگاه تخصصی (خیالی نگاری)	۴	۱۲۸	-	۱۲۸	۴۴
	جمع	۳۲	۸۶۴	۱۶۰	۷۰۴	

جدول شماره (۵)

دروس تخصصی رشته کارشناسی کتابت و نگارگری

با گرایش «خوشنویسی»

شماره درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز یا زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۴۸	تاریخ خط	۲	۳۲	۳۲	-	-
۴۹	تاریخ خوشنویسی (۱)	۲	۳۲	۳۲	-	۲۱
۵۰	کارگاه تذهیب (۱)	۲	۶۴	-	۶۴	۲۵
۵۱	کارگاه خوشنویسی (۱)	۲	۶۴	-	۶۴	۲۱
۵۲	تاریخ خوشنویسی (۲)	۲	۳۲	۳۲	-	۴۹
۵۳	کارگاه خوشنویسی (۲)	۲	۶۴	-	۶۴	۵۱
۵۴	آشنایی با انواع خط کوفی	۲	۳۲	۳۲	-	۴۹
۵۵	حوزه‌های خوشنویسی در جهان اسلام	۲	۳۲	۳۲	-	۴۹
۵۶	زیبایی‌شناسی خوشنویسی	۲	۳۲	۳۲	-	۵۳-۲۹
۵۷	کارگاه خوشویسی (۳)	۲	۶۴	-	۶۴	۵۳
۵۸	بررسی شیوه‌های خوشویسی	۲	۳۲	۳۲	-	۵۳همزمان با۵۷
۵۹	کارگاه کتیبه‌نویسی	۲	۶۴	-	۶۴	۵۴
۶۰	کارگاه خوشنویسی (۴)	۲	۶۴	-	۶۴	۵۷
۶۱	نسخه‌خوانی و آشنایی با نسخ خطی	۲	۳۲	۳۲	-	۵۷
۶۲	کارگاه تخصصی (خوشنویسی)	۴	۱۲۸	-	۱۲۸	۵۷همزمان با۶۰
	جمع	۳۲	۷۶۸	۲۵۶	۵۱۲	

جدول شماره (۶)

دروس تخصصی رشته کارشناسی کتابت و نگارگری

با گرایش «طراحی سنتی و تذهیب»

شماره درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز یا زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۶۳	تاریخچه و مکاتب تذهیب	۲	۳۲	۳۲	-	۲۰
۶۴	کارگاه طراحی سنتی (۴)	۲	۶۴	-	۶۴	۱۹
۶۵	کارگاه تذهیب (۱)	۲	۶۴	-	۶۴	۲۵
۶۶	کارگاه طراحی تشعیر	۲	۶۴	-	۶۴	۱۹ همزمان با ۶۴
۶۷	کارگاه طراحی سنتی (۵)	۲	۶۴	-	۶۴	۶۴
۶۸	کارگاه تشعیر (۱)	۲	۶۴	-	۶۴	۶۶
۶۹	کارگاه صحافی سنتی و جلد سازی (۱)	۲	۶۴		۶۴	۲۴
۷۰	کارگاه کاغذسازی و بوم سازی سنتی	۲	۶۴		۶۴	۲۴
۷۱	زیبایی‌شناسی تذهیب	۲	۳۲	۳۲	-	۲۹-۵۰
۷۲	کارگاه مثنی‌سازی تذهیب	۲	۶۴	-	۶۴	۶۵
۷۳	کارگاه تشعیر (۲)	۲	۶۴	-	۶۴	۶۷
۷۴	کارگاه صحافی سنتی و جلدسازی (۲)	۲	۶۴	-	۶۴	۶۸
۷۵	کاربد خوشنویسی در تذهیب	۲	۴۸	۱۶	۳۲	۷۱
۷۶	کارگاه تذهیب (۲)	۲	۶۴		۶۴	۷۱-۵۰
۷۷	کارگاه تخصصی (طراحی سنتی و تذهیب)	۴	۱۲۸	-	۱۲۸	همزمان با ۷۵
	جمع	۳۲	۹۴۴	۸۰	۸۶۴	

جدول شماره (۷)
دروس تخصصی رشته کارشناسی کتابت و نگارگری
با گرایش «نگارگری»

شماره درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز یا زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۷۸	بررسی ویژگیهای مکاتب نگارگری (۱)	۲	۳۲	۳۲	-	۲۲
۷۹	کارگاه طراحی نگارگری (۱)	۲	۶۴	-	۶۴	۱۹
۸۰	آشنایی با مواد و ابزار کار نگارگری	۲	۴۸	۱۶	۳۲	۱۹
۸۱	کارگاه تذهیب (۱)	۲	۶۴	-	۶۴	۲۵
۸۲	کارگاه نگارگری (۱)	۲	۶۴	-	۶۴	۲۶
۸۳	کارگاه تشعیر (۱)	۲	۶۴	-	۶۴	۱۹
۸۴	بررسی ویژگی‌های مکاتب نگارگری (۲)	۲	۳۲	۳۲	-	۷۷
۸۵	کارگاه طراحی نگارگری (۲)	۲	۶۴	-	۶۴	۷۸
۸۶	کارگاه نگارگری (۲)	۲	۶۴	-	۶۴	۳۵
۸۷	کارگاه تذهیب (۲)	۲	۶۴	-	۶۴	۵۰
۸۸	کارگاه نگارگری (۳)	۲	۶۴	-	۶۴	همزمان ۴۲
۸۹	کارگاه گل و مرغ‌سازی	۲	۶۴	-	۶۴	۳۵
۹۰	زیبایی‌شناسی نگارگری	۲	۳۲	۳۲	-	۸۰
۹۱	کارگاه نگارگری (۴)	۲	۶۴	-	۶۴	۸۲
۹۲	کارگاه تخصصی (نگارگری)	۴	۱۲۸	-	۱۲۸	همزمان ۸۵
	جمع	۳۲	۹۱۲	۱۱۲	۸۰۰	

جدول شماره (۸)

دروس اختیاری رشته کتابت و نگارگری

شماره درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنیاز ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۹۳	آشنایی بادیوارنگاری در ایران	۲	۳۲	۳۲	–	
۹۴	آشنایی با دیوارنگاری در سایر ملل جهان	۲	۳۲	۳۲	–	
۹۵	تاریخ تطبیقی نگارگری ایران با نقاشی شرق	۲	۳۲	۳۲	–	
۹۶	تاریخ تطبیقی نگارگری ایران با نقاشی غرب	۲	۳۲	۳۲	–	
۹۷	نگاره‌های حماسی	۲	۳۲	۳۲	–	
۹۸	نگاره‌های عرفانی	۲	۳۲	۳۲	–	
۹۹	کارگاه نگهداری و مرمت کاغذ و بومهای کاغذی	۲	۳۲	۳۲	–	
۱۰۰	آداب معنوی در هنرهای سنتی	۲	۳۲	۳۲	–	
۱۰۱	آشنایی با صنایع دستی سایر ملل	۲	۳۲	۳۲	–	
	جمع	۱۸	۲۸۸	۲۸۸		

فصل سوم

سرفصل دروس

بهداشت و تنظیم خانواده

شمارهٔ درس: ۱۱

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی دانشجویان با اهمیت بهداشت و تنظیم خانواده.

سرفصل دروس:

- تاریخچهٔ تنظیم خانواده در ایران و جهان
- تعریف تنظیم خانواده- اهمیت اهداف و استراتژی‌های آن در ایران و جهان
- شاخص‌های جمعیتی- حرکات جمعیت- مشکلات ناشی از جمعیت زیاد در جهان و ایران
- جنبه‌های اپیدمیولوژی بهداشت و حرکات جمعیت
- سیاست‌های جمعیتی- ضوابط و معیارهای مسائل جمعیتی
- تأثیر تنظیم خانواده و فاصله‌گذاری در سلامت و بقاء مادران و کودکان
- روشهای مختلف پیشگیری از بارداری
- نحوهٔ ارتباط با مردم برای ارائه خدمات بهداشت و تنظیم خانواده
- تأثیر آموزش در برنامه‌های تنظیم خانواده
- برنامه‌ریزی بهداشت و تنظیم خانواده
- کارشناسی برنامه‌های بهداشت و تنظیم خانواده

● **ارزشیابی این درست به صورت امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.**

مبانی هنرهای تجسمی (۱)

شمارهٔ درس: ۰۱

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری-عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی دانشجویان با مبادی و اصول و عناصر تشکیل دهنده هنرهای سنتی و قدرت تشخیص و تجزیه این عناصر از درون آنها.

سرفصل دروس:

– شناخت عناصر اولیه بصری، همچون: نقطه، خط، سطح، حجم، بافت، رنگ، ترکیب، نقاط دید (انحاء پرسپکتیو) و ....

– شناخت عناصر نیرویی همچون: تعادل، توسعه، ریتم، نور، هماهنگی کل و جزء، تناوب و ....

– آشنایی با مبانی و مفاهیم هر یک از عناصر بصری و نیرویی.

– آشنایی با مفاهیم فرم و فضاهای دو بعدی در آثار هنرهای سنتی.

– تجزیه عملی آثار نگارگری و تذهیب به منظور تقویت قدرت تخیل دانشجویان بر اساس قوانین موجود در هر یک از این هنرها.

– ساده نمودن فرمهای طبیعی بر اساس حرکت حلزونی و مقایسه آنها با موارد مشابه در نقوش مجرد نگارگری.

– شناخت انواع بافت‌های طبیعی در نگاهی نزدیک و بزرگ نمایی آن به وسیله عکاسی و مقایسه آنها با بافت‌های ایجاد شده در نگارگری به منظور آشنایی هر چه بیشتر دانشجویان با ارزش‌های جاویدان نگارگری اسلامی ایران.

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی در طول ترم خواهد بود.**

مبانی هنرهای تجسمی (۲)

شمارهٔ درس: ۰۲

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری-عملی

پیشنیاز: مبانی هنرهای تجسمی (۱)

هدف:

آشنایی با اصول رنگ‌شناسی در طبیعت و هنرهای تجسمی با تأکید بر هنرهای تصویری سنتی.

سرفصل دروس:

- آشنایی با چگونگی رنگ در طبیعت از طریق شناخت رنگ‌های اصلی و مکمل- دایره رنگ- آشنایی با کیفیت حالات رنگ (شناخت رنگهای سرد و گرم)- تضادهای رنگی- ارتفاع رنگ- ترکیب رنگ.

● ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی در طول ترم خواهد بود.

توضیح: در هر یک از موارد فوق باید بیشترین تأکید در ارائه نمونه‌های هنری از هنرهای سنتی همچون نگارگری، فرش و کاشی و .... باشد.

کارگاه طراحی پایه (۱)

شمارهٔ درس: ۰۳

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف:

تقویت قدرت دید از نگاه عادی به مشاهده دقیق موجودات و هماهنگی چشم و دست و شناخت روابط بین فرمها در طبیعت به طوری که توانایی اجرای آن را در نسبت‌هایی درست بر روی کاغذ را احراز نماید.

سرفصل دروس:

شناخت خط در طراحی به عنوان مهمترین عنصر طراحی، آشنایی با حالات خط، آشنایی یا انواع خط و عملکرد آنها در طراحی اشیاء، آشنایی با وسایل مختلف طراحی و عملکرد هر یک از آنها، آشنایی با شیوه‌های مهم طراحی در تاریخ هنر، آشنایی با آثار طراحی طراحان و نقاشان بزرگ خصوصاً نگارگری ایرانی، طراحی از طبیعت، طبیعت بی جان، حیوانات و انسان (طراحی سریع از اندام انسان به عنوان مقدمه‌ای برای ورود به طراحی از فرم پیچیده بدن انسان- طراحی چهره و دست و پا).

- بررسی اصول و مبانی طراحی.

- **ارزشیابی به صورت ارائه کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.**

کارگاه طراحی پایه (۲)

شمارهٔ درس: ۰۴

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه طراحی پایه (۱)

هدف:

آشنایی با بیان‌های مختلف طراحی در تمدن‌های گوناگون و شناخت نظام هندسی عناصر طبیعی و توان اجرای طرح با کیفیت خوب و با وسایل گوناگون از انسان، حیوان و اشیاء و آثار تمدنی.

سرفصل دروس:

- طراحی از عناصر طبیعت برگها و گلها و سنگها و ....
- طراحی از زوایای مختلف طبیعت به منظور آموزش عملی هندسه مناظر و مرایا.
- طراحی از حالات اندام انسان و مقایسه عملی با طراحی‌های مشابه در نگارگری.
- طراحی از حیوانات زنده در حالات مختلف و شناخت آناتومی عمومی آنها و مقایسه با آثار نگارگران.
- طراحی از آثار هنرمندان بزرگ.*
- طراحی از ابنیه‌های تاریخی و سردرهای منازل قدیمی و امثالهم.
- طراحی از اشیاء موزه‌ای خصوصاً صنایع دستی به منظور آشنایی با فرمهای سنتی.
- طراحی با مداد و قلم و قلم‌های فلزی و انواع مرکب.
- آشنایی با ابزار کار و مواد مورد استفاده اساتید قدیمی نگارگری ایرانی در انجام طراحی.

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.**

---

*- در این زمینه بهتر است طراحی‌های بسیار متنوع انتخاب شوند طراحی‌های هنرمندان مغرب زمین، طراحی طراحان چینی و ژاپنی، طراحی‌های هندی و بالاخره طراحی‌های ایرانی در عصر هخامنشی و ساسانی و در نهایت نگارگری ایرانی، خصوصاً آثار رضا عباسی مورد توجه قرار گیرد.

عکاسی

شمارهٔ درس: ۰۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری-عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با عکس‌برداری و ظهور و چاپ عکس‌های سیاه و سفید

سرفصل دروس:

- آشنایی با دوربین و طرز کار آن.
- آشنایی با فیلم (سیاه و سفید).
- آشنایی با نورسنج و طرز استفاده از آن.
- آموزش عکسبرداری ساده.
- آشنایی با تاریک خانه و لوازم آن (سیاه و سفید).
- آشنایی با ظهور و چاپ فیلم سیاه و سفید.
- تمرینات عملی در موارد فوق.

● **ارزشیابی به صورت امتحان کتبی و ارائه کارهای عملی در طول ترم خواهد بود.**

کارگاه حجم سازی

شمارهٔ درس: ۰۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف:

سرفصل دروس:

- طراحی از عناصر طبیعت همچون برگها و گلها و سنگها و...
- طراحی از زوایای مختلف طبیعت به منظور آموزش عملی هندسه مناظر و مزایا.
- طراحی از حالات اندام انسان و مقایسه عملی با طراحی‌های مشابه در نکاگیری
- طراحی از حیوانات زنده در حالات مختلف و شناخت آناتومی عمومی آنها و مقایسه با آثار نکاگران
- طراحی از آثار هنرمندان بزرگ
- طراحی از ابینه‌های تاریخی و سردرهای منازل قدیمی و امثالهم.
- طراحی از اشیاء موزه‌ای خصوصاً صنایع دستی به منظور آشنایی با فرمهای سنتی
- طراحی بامداد و قلم مو و قلمهای فلزی و انواع مرکب
- آشنایی با ابزارکار و مواد مورد استفاده اساتید قدیمی نگارگیری ایرانی در انجام طراحی

● ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی در طول ترم خواهد بود.

آشنایی با هنرهای سنتی ایران (۱)

شمارهٔ درس: ۰۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی دانشجویان با انواع «هنرهای سنتی» موجود در ایران از جنبه‌ها و جهات گوناگون به ویژه طرح و نقش، رنگ، شیوه‌های ساخت، اساتید و هنرمندان برجسته همراه با ویژگی‌های کاری آنان و نیز تقویت روح جستجو و تحقیق در دانشجویان می‌باشد.

سرفصل دروس:

- آشنایی با تعاریف و ویژگی‌های هنرهای سنتی، طبقه‌بندی و انواع و اقسام آن.
- بررسی سیر تحول تطور کلی هنرهای سنتی از دیرباز تاکنون همراه با فراز و فرودهای آن در ادوار مختلف.
- آشنایی با تعاریف و ویژگی‌های صنایع دستی و تاریخچه آن.
- آشنایی با انواع صنایع دستی رایج در ایران مشتمل بر نساجی، رنگرزی، رودوزی‌ها و چاپ‌های سنتی، بافته‌های داری و زیراندازهای سنتی، فلزکاری، صنایع دستی چوبی، نگارگری، پاپیه ماشه و لاکی، سفال و سرامیک سازی، شیشه‌گری، سنگ‌تراشی و حکاکی روی سنگ، پوستین دوزی، نقاشی، حکاکی و خطاطی روی چرم و .... همراه با تکیه و تأکید بر روی طرحها و نقوش، رنگها و رنگبندی‌ها، مواد اولیه مصرفی و ابزار کار، شیوه‌های خاص تولید، هنرمندان برجسته و ویژگی‌های کاری آنها.

- آشنایی که با معماری سنتی ایران و هنرهای مرتبط با آن از نظر ویژگی‌ها، شیوه‌ها، سیر تحول و تطور و نیز خصوصیات و ظرایف و دقایق هنرهای وابسته و مرتبط نظیر کاشی‌کاری، گچ‌بری، آینه‌کاری، گره چینی و ....

● **ارزشیابی این درس به صورت نمره حاصل از کار تحقیقی و امتحان در پایان ترم خواهد بود.**

آشنایی با هنرهای سنتی ایران (۲)

شمارهٔ درس: ۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آشنایی با هنرهای سنتی ایران (۱)

هدف:

آشنایی دانشجویان با انواع «هنرهای سنتی» موجود در ایران از جنبه‌ها و جهات گوناگون به ویژه طرح و نقش، رنگ، شیوه‌های ساخت، اساتید و هنرمندان برجسته همراه با ویژگی‌های کاری آنان و نیز تقویت روح جستجو و تحقیق در دانشجویان می‌باشد.

سرفصل دروس:

- آشنایی کلی با موسیقی سنتی ایران (دستگاهی و مقامی)، سیر تحول و وضعیت فعلی آن.

- آشنایی با انواع هنرهای نمایشی سنتی ایران از جهت تاریخچه، سیر تحول و تطور، ویژگی‌ها و وضعیت آن در حال حاضر همراه با معرفی برخی از اساتید و هنرمندان برجسته و خصوصیات کاری آنان.

- آشنایی با لباسهای سنتی مناطق مختلف ایران مشتمل بر ویژگی‌ها، سیر تحول و وضعیت فعلی آن. در حال حاضر همراه با معرفی برخی از اساتید و هنرمندان برجسته و خصوصیات کاری آنان.

- آشنایی با سایر هنرهای سنتی رایج در ایران.

● ارزشیابی دانشجویان به صورت نمره حاصل از کار تحقیقی و امتحان در پایان ترم خواهد بود.

روش تحقیق در هنرهای سنتی

شمارهٔ درس: ۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با روش‌ها و مبادی تحقیق در هنرهای سنتی

سرفصل دروس:

- تعریف تحقیق

- طریق پرسش از حقیقت:

الف- نقلی: شامل وحی- کلام اولیاء(ع)

ب- عقلی: شامل فلسفه و کلام

ج- پرسش بین عقل و نقل، شامل عرفان و تصوف

- موضوع تحقیق:

- آشنایی با موضوع، مسائل و مبادی علوم

موضوع و مسائل و مبادی هنرهای سنتی

- آشنایی با روشهای تحقیق:

- روش علمی شامل روشهای تجربی، توصیفی، نقلی و ....

- روش تاویلی

- سیر از باطن به ظاهر و از ظاهر به باطن - سیر از وحدت به کثرت و از کثرت به وحدت - سیر از واقعیت به حقیقت و از حقیقت به واقعیت

-آشنایی با مبانی علمی تحقیق در هنرهای سنتی:



- انتخاب موضوع تحقیق

- آشنایی با چگونی تهیه طرح تحقیق

- آشنایی با روشهای گردآوری اطلاعات

- روش کتابخانه‌ای [منبع شناسی- فیش برداری (نوشتاری، تصویری)- طبقه‌بندی اطلاعات- تدوین- تألیف- ویراستاری]

- روش میدانی (مشاهده- مصاحبه- پرسشنامه- طبقه‌بندی- تدوین- تألیف- ویراستاری)

● **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.**

تاریخ فرهنگ و هنر ایران (پیش از اسلام)



شمارهٔ درس: ۱۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با سیر تحول و تطور فرهنگ و هنر ایران از آغاز تا ظهور اسلام

سرفصل دروس:

- تعریف فرهنگ، هنر و نسبت آنها با یکدیگر.

- بررسی آثار و نقوش غارنشینی در ایران.

- آغاز استقرار دائم در ایران و بررسی آثار مکشوفه: گنج دره، تپه زاغه، تپه سیلک، تپه گیان، تن بکون، شهداد، شهر سوخته، تپه حصار، قیطریه، چشمه علی، شوش.

- آشنایی با فرهنگ ایلام، (قدیم، میانی، متأخر) و تأثیر فرهنگ بین‌النهرین بر ایلام، بررسی هنر ایلام معماری، نقوش برجسته، مجسمه‌سازی، سفالگری و ....

- وحدت صورت هنری تمدن‌های نجد ایران تا قبل از ورود آریایی‌ها.

- آشنایی با فرهنگ و هنر اقوام ساکن نجد ایران تا قبل از تشکیل حکوکت ماد (از هزاره دوم تا تشکیل حکومت ماد)، حسنلو، زیویه، لرستان (مفرغهای لرستان)، مارلیک، کلاردشت، املش و ....

- آشنایی با فرهنگ آریایی و صلاح دینی زرتشت و سیر تاریخی آن.

- بررسی هنر ماد : مقابر صخره‌ای، منطقه هگمتانه، نوشی جان تپه، گودین تپه و ....

- بررسی هنر هخامنشی: معماری، پاسارگاد، شوش، تخت جمشید، نقوش برجسته. مقابر صخره‌ای، فلزکاری، ظروف سنگی و بافته‌ها و ....

- تأثر هنر هخامنشی از اقوام مختلف و وحدت صورت هنری و تأثیر آن در ادوار بعد.



– فرهنگ هلنی و تأثیر آن در ایران و بررسی هنر سلوکی.

– فرهنگ اشکانی و تأثیر فرهنگ هلنی بر آن و بازگشت به مآثر آریایی.

– بررسی هنر اشکانی: معماری و هنرهای وابسته به آن (نسا، منطقه بین‌النهرین، معبد کنگاور، دوراوراپـوس، شهر صد دروازه، کوه خواجو و ....) مجسمه‌سازی، هنرهای صناعی.

– تأثیر هنر یونانی / هنر اشکانی و سیر تاریخی آن تا دورهٔ ساسانی.

– فرهنگ ساسانی و تجدید حیات دین زرتشت در صورت

– بررسی هنر ساسانی: معماری و هنرهای وابسته به آن (فیروزآباد، بیشابور، سروستان، بیستون و ....) نـقوش برجسته، فلزکاری، کاشیکاری، پارچه‌بافی و ....

● **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.**

هنر در تمدن اسلامی (۱)

شمارهٔ درس: ۱۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آشنایی با هنرهای سنتی ایران (۲)

هدف:

آشنایی با مفاهیم و ویژگی‌ها و سیر تحول هنر اسلامی در کشورهای اسلامی و بررسی عوامل وحدت و مشترک میان آنها.

سرفصل دروس:

- آشنایی با مفاهیم هنر اسلامی

- شناخت خصوصیات معماری مسجدالنبی به عنوان اولین سرمشق و نمونه هنر اسلامی.

- آشنایی با خصوصیات هنر دوره امویان و عباسیان (معماری- کتاب دینی- هنرهای صناعی).

- تأثیر هنر بیزانس و هنر ساسانی در هنر اسلامی (هنر دوره امویان و عباسیان).

- تأثیر هنر ساسانی بر هنر اسلامی، خصوصاً هنرهای صناعی.

- قبة الصخره و مسجد جامع دمشق به عنوان نخستین بناهای اسلامی متأثر از هنر بیزانس.

- تأثیر هنر اسلامی بر هنر بیزانس.

- آشنایی با ویژگیهای هنر اسلامی در شمال آفریقا (تونس- الجزایر- مراکش) با توجه به هنرهای: معماری و هنرهای صناعی.

- آشنایی با ویژگی‌های هنر اسلامی در آناتولی و عثمانی با توجه به هنرهای معماری- کتاب آرایی و هنرهای صناعی.

- آشنایی با ویژگی‌های هنر اسلامی در هندوستان، چین و خاور دور با توجه به هنرهای: معماری- کتاب آرایی و هنرهای صناعی.



● ارزشیابی این درس به صورت ارائه کار تحقیقی توسط دانشجویان و امتحان در پایان ترم خواهد بود.

● این درس با ارائه فیلم و اسلاید و بازدید از بناهای اسلامی و موزه‌ها خواهد بود.

هنر در تمدن اسلامی (۲)



شمارهٔ درس: ۱۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: هنر در تمدن اسلامی (۱)

هدف:

آشنایی با مفاهیم و ویژگی‌های هنر اسلامی و بررسی سیر تحول و تطور آن.

سرفصل دروس:

- آشنایی اجمالی با هنر ایران باستان (مادها، هخامنشیان، سلوکیان، اشکانیان و ساسانیان) در رشته‌های: معماری- هنرهای صناعی و نقاشی.

- آشنایی با هنرهای اسلامی ایران در صدر اسلام: حکومت‌های متقارن (طاهریان، سامانیان، صفاریان، غزنویان و آل بویه) در رشته‌های معماری- هنرهای صناعی و نقاشی.

- آشنایی با هنرهای اسلامی دورهٔ سلجوقی در رشته‌های معماری (مساجد، مدارس، کاروانسراها) هنرهای صناعی، نقاشی.

- آشنایی با هنرهای اسلامی دورهٔ ایلخانیان در رشته‌های: معماری (مساجد، مدارس، کاروانسراها، مقابر (گنبد سلطانیه)- هنرهای صناعی- نقاشی و کتاب آرایی.

- آشنایی با هنر اسلامی دورهٔ صفویه در رشته‌های: معماری (مساجد، مدارس، کاروانسراها، کاخ‌ها)، هنرهای صناعی و کتاب آرایی.

- آشنایی با هنر اسلامی دوره زندیه، صفویه، قاجاریه در رشته‌های: معماری (مساجد، مدارس، کاروانسراها، کاخ‌ها)، هنرهای صناعی و کتاب آرایی.

- **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی و ارائه تحقیق در پایان ترم خواهد بود.**
- **این درس همراه با اسلاید و فیلم و بازدید از بناهای تاریخی خواهد بود.**

آشنایی با هنر در تاریخ (۱)

شمارهٔ درس: ۱۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی دانشجویان با سیر تحول و تطور هنر در تاریخ (از آغاز تا صدر مسیحیت).

سرفصل دروس:

- آشنایی با هنر غارنشینان (پارینه سنگی): نقاشی، کنده کاری‌ها و پیکره‌ها با تأکید بر نقاشی‌های غار میرملاس و همیان در غرب ایران.

- آشنایی با هنر میان سنگی (نقاشی‌های پناهگاهی)، آشنایی با هنر نوسنگی، درشت سنگها در سالزبری انگلستان.

- آشنایی با هنر نوسنگی در خاور نزدیک، هنراریحا و هنر چتل هویوک.

- آشنایی با هنر بین‌النهرین:

- سومریان: معماری (زیگورات)، پیکرتراشی.

- اکدیان، بابل، آشوریان (معماری، پیکرتراشی)- بابل نوین.

- آشنایی با هنر ایران:

- مرز ایران بین هزاره دهم تا پنجم پیش از میلاد.

- آشنایی با هنر پیش از تاریخ سفالگری- سیلک کاشان، اسماعیل‌آباد، قزوین، شوش و غیره)

سلوکیان و اشکانیان: معماری (کاخ نساء، کوه خواجو، کاخ آشور)- هنرهای صناعی، نقاشی ساسانیان، معماری: (کاخ فیروزآباد- بیشاپور- سروستان) هنرهای صناعی- نقاشی- نقوش برجسته.



- آشنایی با هنر مصر:

دوره کهن، دوره میانه، دوره جدید.

دوره کهن: معماری (اهرام ثلاثه)، نقاشی، نقوش برجسته و پیکرتراشی).

دوره میانه: معماری (مقابر تخته سنگی)، نقاشی، نقوش برجسته و پیکرتراشی.

دوره جدید: معماری (مقابر و معابد)، نقاشی، نقوش برجسته و در ضمن تغییرات هنری مصر در دوره آخناتون باید توضیح کامل داده شود.

● **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.**

آشنایی با هنر در تاریخ (۲)

شمارهٔ درس: ۱۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی دانشجویان با سیر تحول و تطور هنر در تاریخ از آغاز مسیحیت تا نئوکلاسیک.

سرفصل دروس:

- آشنایی با هنر صدر مسیحیت: مقابر دخمه‌ای، موزائیک، نقاشی، نقوش برجسته، هنرهای صناعی.

- آشنایی با هنر بیزانس: شهر راونا، معماری (گالایلاکیدا، اپولیناره، سان ویتاله)، نقاشی، هنرهای صناعی.

- آشنایی با هنر دوره رمانتیک: معماری، نقاشی، پیکرتراشی، هنرهای صناعی.

- آشنایی با هنر دوره گوتیک: معماری، پیکرتراشی، هنرهای صناعی

- آشنایی با هنر دوره رنسانس:

  - رنسانس در ایتالیا معماری، پیکرتراشی، نقاشی.

  - رنسانس در ونیز: معماری، نقاشی.

  - رنسانس در اروپای شمالی (فلاندر): نقاشی.

  - آشنایی با هنر دوره باروک:

  - باروک در ایتالیا معماری: پیکرتراشی، نقاشی.

  - باروک در فرانسه معماری: پیکرتراشی، نقاشی.

  - باروک در هلند معماری: پیکرتراشی، نقاشی.

  - باروک در انگلستان: معماری: پیکرتراشی، نقاشی.

  - آشنایی با هنر دوره روکوکو:

روکوکو در فرانسه.

روکوکو در انگلستان و آلمان.

- آشنایی با هنر یونان:

الف- آشنایی با تمدن اژه (تمدن مینوسی‌ها، تمدن سیکلادی، تمدن میسنی‌ها).

ب- آشنایی با هنر یونان.

هنر دوره هندسی- سفالها، پیکر تراش .

هنر دوره خاورمیانه - سفالها ،

هنر دوره کلاسیک- معماری (هنر اکروپولیس)، پیکرتراشی، نقاشی، نقوش برجسته.

هنر دوره هلنی- معماری، نقوش برجسته، نقاشی. باید توجه شود که نقاشی این دوره بیشتر نقاشی روی سفال می‌باشد.

- آشنایی با هنر روم:

الف- آشنایی با هنر اتروسک‌ها

معماری (مقابر)، تابوت و مجسمه‌های سفالین، مجسمه‌سازی (گرگ کاپیتول و حیوان کیمرا و غیره).

ب- آشنایی با هنر روم

معماری و طرحهای عمرانی (حمامها- ورزشگاه‌ها، کولوسیوم، طاق نصرت، فوروم و غیره)، پیکرتراشی و نقوش برجسته، نقاشی.

- آشنایی با هنر خاور دور:

الف- آشنایی با هنر بودایی و هندی، معماری و حجاری، نقاشی.

ب- آشنایی با هنر چین و ژاپن، معماری و حجاری، نقاشی.

- آشنایی با تمدن‌های بومی امریکا:

هنرهای صناعی و نقاشی.

- **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.**

هندسه نقوش در هنرهای سنتی ایران (۱)

شمارهٔ درس: ۱۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری-عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنا نمودن دانشجویان با هندسه نقوش در هنرهای سنتی ایران و چگونگی ترسیم نقوش هندسی در این دسته از هنرها.

سرفصل دروس:

- بررسی هندسه سنتی و تأثیر آن بر نقش‌های به کار رفته در این هنرها (نظیر نقوش هندسی- اسلیمی و ختایی).
- بررسی جایگاه دایره در هندسه سنتی و نقوش هندسی.
- بررسی اصول و مبانی ترسیم در نقش‌های سنتی خصوصاً نقوش هندسی.
- آشنایی با نقوش هندسی و اسامی و اصطلاحات به کار رفته در آن.
- آشنایی با شیوه‌های ترسیم نقوش هندسی.
- ترسیم نقوش هندسی از ساده به پیچیده.

● ارزشیابی درس به صورت ارائه کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.

● دانشجویان می‌بایست حداقل هر دو هفته یکبار، ترسیم یک نقش را انجام و رنگ‌گذاری نمایند.

هندسه نقوش در هنرهای سنتی ایران (۲)

شمارهٔ درس: ۱۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی - نظری

پیشنیاز: هندسه نقوش در هنرهای سنتی ایران (۱)

هدف:

ترسیم نقوش هندسی به صورت عملی و دستیابی دانشجو به چگونگی طراحی و ترسیم نقوش هندسی و تلفیق و ابداع طرحهای مناسب.

سرفصل دروس:

- بررسی جایگاه نقوش هندسی در هنرهای سنتی.
- چگونگی دستیابی به اصول طراحی نقوش هندسی.
- ترسیم نقوش هندسی پیچیده و رنگ‌آمیزی آن بر اساس رنگ‌های سنتی و شناخت این رنگ‌ها.
- تلفیق نقوش هندسی در یکدیگر.
- استفاده از نقوش دیگر در تلفیق نقوش هندسی.
- ابداع و ارائه طرحهای جدید در نقوش هندسی.

● ارزشیابی این درس به صورت ارزیابی کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.

● دانشجویان می‌بایست در پایان ترم ضمن ارائه نقوش کار شده در طول دوره آموزش یک پروژه با طرح نقوش هندسی و تلفیق آن با نقوش دیگر ارائه نمایند.

کارگاه طراحی سنتی (۱)

شمارهٔ درس: ۱۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: مبانی هنرهای تجسمی (۱)، هندسه نقوش (۱)

هدف:

آشنایی دانشجویان با انواع نقوش سنتی و کار عملی در زمینه نقوش اسلیمی و ختایی.

سرفصل دروس:

- معرفی انواع نقوش سنتی هندسی، گردان و شکسته.
- شیوه حرکت و طراحی نقوش گردان.
- طراحی نقوش اسلیمی به صورت منفرد و انواع نقوش اسلیمی.
- ترکیب‌بندی نقوش اسلیمی به صورت ساده و پیچیده.
- طراحی نقوش ختایی به صورت منفرد و انواع گلهای آن.
- ترکیب‌بندی نقوش ختایی به صورت ساده و پیچیده.

● **ارزشیابی این درس به صورت ارزیابی کارهای عملی انجام شده در طول ترم و اجرای یک پروژه در پایان سال تحصیلی خواهد بود.**

کارگاه طراحی سنتی (۲)



شمارهٔ درس: ۱۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه طراحی سنتی (۱)

هدف:

کار عملی دانشجویان در زمینه طراحی سنتی و اجرای نقوش و ترکیبات سنتی آنها.

سرفصل دروس:

- اجرای طرحهای مستقل در هنرهای سنتی و خرده نقش‌ها چون انواع بته‌ها.
- اجرای طراحی اسلیمی و ختایی به صورت مجزا برای یک متن ساده.
- اجرای طراحی اسلیمی و ختایی در ترکیب با طرحهای سنتی چون لچک ترنج و شمسه ....
- ترکیب نقوش هندسی و گردان در طرحهای سنتی.
- طراحی برای یک حاشیه.

● **ارزشیابی این درس به صورت اجرای یک پروژه طراحی از نقوش اسلیمی و ختایی و هندسی برای متن و حاشیه در پایان ترم خواهد بود.**

کارگاه طراحی سنتی (۳)

شمارهٔ درس: ۱۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه طراحی سنتی (۲)

هدف:

طراحی سنتی با استفاده از انواع شیوه‌ها و نقش‌های سنتی و تلفیق و ترکیب آنها در زمینه‌های مختلف.

سرفصل دروس:

– در ادامه طراحی سنتی (۲)

– اجرای طرحهای ترکیبی در زمینه‌های مختلف متن و حاشیه و یا ترنج‌ها و سر ترنج‌ها و شمسه.

– طراحی و استفاده از نقوش حیوانی و انسانی در تلفیق با طرحهای اسلیمی و ختایی و یا نقوش هندسی.

– شناسایی، بررسی و تمرین طرحها و نقوش به کار رفته در هنرهای سنتی مناطق مختلف ایران.

– اجرای طرحهای سنتی بر اساس نقوش به کار رفته در هنرهای سنتی مناطق مختلف ایران.

– اجرای ترکیبات تازه بر اساس نقوش به کار رفته در هنرهای سنتی مناطق مختلف ایران.

● **ارزشیابی این درس به صورت اجرای یک پروژه طراحی و رنگ‌آمیزی آن از سرفصل‌های فوق در پایان ترم خواهد بود.**

تاریخچه کتابت

شمارهٔ درس: ۲۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

سرفصل دروس:

بررسی تاریخچه تصویر و کتابت در ایران:

الف: قبل از ورود چاپ به ایران

ب: بعد از ورود چاپ به ایران

الف: کتابسازی در هنر اسلامی

کاغذسازی - ترتیب سطربندی و خطاطی. تنظیم نقاشی و خط نقاشی، خطاطی، تذهیب، تشعیر، جدول کشی، مهر و نقش، طلاافشانی، نجلید و صحافی، شیرازه بندی، قطعه سازی و مرقع سازی و مجموعه بالا در قالب کتابسازی.

ب - تاریخچه تصویر و کتابت از قرن یازدهم هجری قمری تا به امروز پیدایش چاپ در ایران

ورود چاپ با حروف سربی به ایران

نقش تصاویر در کتابهای حماسی و مذهبی

و ارتباط تصویری معاصر ایران

این درس عیناً از دروس مصوب رشته‌های گروه هنر گرفته شده است.

آشنایی با خوشنویسی



شمارهٔ درس: ۲۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری-عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با انواع خطوط و ویژگی‌های هر یک از آنها.

سرفصل دروس:

- آشنایی با انواع خطوط و پیدایش هر یک از آنها:
  - خط کوفی، پیدایش و ویژگی‌های آن
  - خطوط ریحان، محقق، نسخ و ثلث، پیدایش و سیر تطور آن
  - خطوط تعلیق، نستعلیق و شکسته، پیدایش و سیر تطور آن
  - خط تحریری
- آشنایی عملی با قواعد حروف و سطرنویسی خط نستعلیق و یکی دیگر از خطوط به انتخاب استاد.
- آشنایی اجمالی با تفاوت‌های هر یک از خطوط مذکور.
- آشنایی با اصول دوازده‌گانه خط: ترکیب، کرسی، نسبت، ضعف، قوت، سطح، دور، صعود، مجازی، نزول، حقیقی، اصول، شأن و صفا.

● ارزشیابی این درس به صورت امتحان عملی و کتبی در پایان ترم خواهد بود.

تاریخچه نگارگری در ایران

شمارهٔ درس: ۲۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی و بررسی سیر تحول و تطوّر نقاشی و نگارگری در ادوار مختلف تاریخ در ایران

سرفصل دروس:

- آشنایی با نقاشی‌های صخره‌ای پیش از تاریخ در ایران
- آشنایی با نقاشی سفالینه‌های پیش از تاریخ در ایران (سیلک، شوش و ....)
- آشنایی با نقش و نگارهای ایلامی
- آشنایی با نقش و نگارهای (ماد، هخامنشی، سلوکی، اشکانی)
- نقاشی دوره ساسانی و تأثیر نقاشی مانوی بر نقاشی دوره اسلامی
- آشنایی با نقاشی در قرون اولیه اسلامی (اموی و عباسی) مکتب بغداد
- آشنایی با نگارگری مکتب سلجوقی
- آشنایی با نگارگری مکتب تبریز در دوره ایلخانی
- آشنایی با مکتب شیراز
- آشنایی با مکتب هرات در دوره تیموری
- آشنایی با مکتب بخارا
- آشنایی با مکتب یزد در دوره صفویه

- آشنایی با مکتب قزوین در دوره صفویه
- آشنایی با مکتب اصفهان در دوره صفوی
- آشنایی با مکتب هند و ایرانی
- آشنایی با نگارگری زند و قاجار

● ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.

آشنایی با فرهنگ ادب ایران

شمارهٔ درس: ۲۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

شناخت سابقهٔ ادبیات فارسی و قدمت منابع مکتوب در نسبت با اوضاع فرهنگی هر دوره و سیر تاریخی و تحول آن تا به امروز

سرفصل دروس:

– تعریف فرهنگ و ادب و نسبت آنها با یکدیگر.

– اجمالی از تاریخ و اوضاع فرهنگی ایران تا انقراض دولت هخامنشی

– زبانهای ایرانی باستان در نسبت با خانواده زبان‌های هند و اروپایی و هند و ایرانی.

– ظهور زرتشت و اصلاح دینی وی و متون دینی (اوستا– گاهان، یسنا، یشت‌ها، خرده اوستا، وندیداد و ویسپرد)

– دین دولت هخامنشی و کتیبه‌های شاهان هخامنشی

– اجمالی از تاریخ و اوضاع فرهنگی ایران تا ظهور اسلام

– زبان فارسی میانه، سیر از زبانهای ایرانی باستان به فارسی میانه: فارسی میانه، پارسیک، پهلوانیک و زبان‌های شرقی و بررسی آثار مکتوب به جای مانده.

– فتح ایران توسط مسلمانان و تأثیر آن در تفکر قوم ایرانی

– اجمالی بر تاریخ و اوضاع فرهنگی ایران و ملل و تحول دورهٔ اسلامی تا حملهٔ مغول

– نسبت صورت و معنا در شعر فارسی و قوالب شعری: مثنوی، قصیده، غزل، رباعی و ....

– شعر هجائی پیش از اسلام و شعر عروضی دورهٔ اسلامی و ظهور سبک خراسانی و معرفی شعرای برجستهٔ آن

–اجمالی از تاریخ و اوضاع فرهنگی ایران از مغول تا قاجاریه

- آثار مهم منثور در حوزه‌های مختلف بعد از حمله مغول

- اجمالی از علوم بلاغی و صنایع لفظی و معنوی

- سبک عراقی و شاعران برجستهٔ آن

- سبک استعاره (هندی) و شاعران برجستهٔ آن

- دورهٔ قاجار و تأثیر تجدد و غربزدگی بر زبان فارسی

● ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.

آشنایی باکاغذسازی و بوم‌سازی سنتی

شمارهٔ درس: ۲۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی - نظری

پیشنیاز: تاریخچه کتابت

هدف:

آشنایی دانشجویان با سیر تحول کاغذ و بوم‌سازی سنتی و چگونگی ساخت و پرداخت آن در ایران.

سرفصل دروس:

- آشنایی اجمالی با پیشینهٔ کاغذسازی در جهان
- آشنایی اجمالی با پیشینهٔ کاغذسازی و سیر تاریخی آن در ایران
- آشنایی با انواع کاغذهای دست‌ساز و روشهای ساخت آن
- آشنایی با کاغذگری ایرانیان و مراکز آن
- شناخت مواد و مصالح و لوازم کار در کاغذسازی
- آشنایی با لغات و اصطلاحات کاغذسازی ایرانیان در رسالات و نسخ خطی ذیربط
- آشنایی با بعضی از رنگهای سنتی مورد استفاده در کاغذسازی (مواد طبیعی شامل مواد رنگ: معدنی، نباتی، حیوانی)
- آشنایی با روش‌های نگهداری و استحکام‌بخشی در کاغذسازی سنتی
- آشنایی با پیشینه بوم‌سازی سنتی و سیر تاریخی آن در ایران
- آشنایی با مواد و مصالح و در بوم‌سازی سنتی
- آشنایی با انواع بومهای سنتی و زمینه‌های کاربردی بومهای کاغذی نظیر بومهای روغنی، دودی، مرغش، زرافشان و ....

– آشنایی با انواع دیگر بوم‌سازی نظیر بومهای پارچه‌ای، چوبی، چرمی، زرین، سیمین و ....

– آشنایی با انواع فنون بوم‌سازی نظیر تخت، گرد، برجسته، حجمی هندسی و غیر هندسی و کاربردهای هر یک

– آشنایی با لغات و اصطلاحات بوم‌سازی ایرانیان در رسالات ذیربط

– آشنایی با روشهای استحکام‌بخشی، دوام کار و نگهداری انواع بومهای سنتی

● ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.

آشنایی با تذهیب

شمارهٔ درس: ۲۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری-عملی

پیشنیاز: طراحی سنتی (۲)

هدف:

آشنایی با تاریخ و مکاتب تذهیب و مراحل اجرای آن

سرفصل دروس:

- آشنایی با نقوش تزئینی مانوی
- آشنایی باابزار و مواد در تذهیب
- آشنایی با سیر تحول تذهیب کتب خصوصاً قرآن کریم تا عصر سلجوقی
- آشنایی با مکاتب تذهیب سلجوقی، ایلخانی، تیموری، صفوی، قاجار
- آشنایی عملی با مراحل اجرای تذهیب، طراحی و طرح‌اندازی روی کاغذ- قلم‌گیری قهوه‌ای
-طلاگذاری- رنگ‌گذاری گلها و غنچه‌ها- قلم‌گیری‌های مشکی- رنگ‌گذاری متن- جدول‌کشی- شرفه.

● ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی و ارزیابی کارهای عملی در پایان ترم خواهد بود.

آشنایی با نگارگری

شمارهٔ درس: ۲۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری-عملی

پیشنیاز: آشنایی با هنرهای ایران (۲) و همزمان با آشنایی با تذهیب

هدف:

آشنایی با انواع نگاره‌ها و مراحل شکل‌گیری هر یک از آنها

سرفصل دروس:

- آشنایی با مضامین نگارگری (حماسی، عرفانی، اخلاقی، تاریخی، آموزشی ....)
- آشنایی با جلوه‌های متعین نگارگری شامل تصویرگری انواع مضامین
- آشنایی عملی با شیوه‌های ساخت نگارگری (سیاه قلم، نگاره‌های روحی، نگاره‌های جسمی)
- آشنایی با انواع قلم موها و مرکب برای اجرای سیاه قلم- ویژگی‌های نشست و برخاست قلم- مراحل طراحی و برگردان طرح بر روی کاغذ- انواع خطوط و ترسیم بافت‌های مختلف در سیاه قلم- چگونگی رنگ‌آمیزی در نگاره‌های روحی- استفاده از طلا در نقوش زمینه- ایجاد بافت به وسیله رنگهای روحی- نحوه رنگ‌گذاری به وسیله رنگهای جسمی- ساخت و ساز با رنگهای جسمی- آشنایی با انواع پردازها (نقطه- خط- نقطه خط)- شیوه‌های لب شور و دم شور- شیوه‌های اصلاح اثر.

● **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی و ارائه کار عملی در پایان ترم خواهد بود.**

آشنایی با خیالی نگاری

شمارهٔ درس: ۲۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری-عملی

پیشنیاز: همزمان با آشنایی با نگارگری

هدف:

آشنایی دانشجویان با پیشینه و اصول طراحی و ساخت و ساز خیالی نگاری

سرفصل دروس:

- آشنایی با تاریخ خیالی نگاری در ایران.
- آشنایی با تخیل و نسبت آن با خیالی نگاری.
- آشنایی با انواع خیالی نگاری (نقاشی قهوه‌خانه- پرده درویشی- نقاشی روی شیشه- نقاشی روی کاشی- نقاشی قلمکار- نقاشی دیواری و نقاشی‌های کتب چاپ سنگی)
- آشنایی با ابزار و مواد مورد استفاده در خیالی نگاری.
- آشنایی با بوم‌سازی خیالی نگاری بر روی پارچه و دیوارهای گچی و ساروجی.
- آشنایی با مجلس‌سازی در خیالی نگاری (مجالس حماسی- مذهبی و تغزلی).
- آشنایی با ترکیب‌بندی در خیالی نگاری.
- آشنایی عملی با مجلس‌سازی خیالی الوان بر روی بوم پارچه‌ای.

● ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی و ارائه کار عملی در پایان ترم خواهد بود.

تحقیق در هنرهای سنتی ایران

شمارهٔ درس: ۲۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: روش تحقیق در هنرهای سنتی- آشنایی با هنرهای سنتی (۲)

هدف:

ایجاد مهارت و توانایی در انجام تحقیق در هنرهای سنتی و آشنایی با شیوه نگارش و ارائه آن.

سرفصل دروس:

- انتخاب موضوع تحقیق، تدوین و ارائه طرح تحقیق.

- آشنایی عملی با شیوه‌های مطالعه متون، بررسی اطلاعات گردآوری شده و تهیه فیش و دسته‌بندی فیش‌ها بر اساس عناوین و زیر عناوین تحقیق

- آشنایی عملی با شیوه تدوین و نگارش تحقیق: نگارش چکیده، پیشگفتار، تهیه فهرست عناوین (مطالب، جدول، نمودار، تصاویر) مقدمه، متن تحقیق و نتیجه گیری و پیشنهاد و تهیه فهرست منابع و مآخذ (کتاب‌ها و نشریات و ....) و ذکر پانویس‌ها.

- بررسی و نقد حداقل دو تحقیق شاخص در زمینه هنرهای سنتی.

- ارائه تحقیق در کلاس توسط دانشجو و نقد آن توسط دیگر دانشجویان.

● ارزشیابی این درس به صورت ارزیابی تحقیق انجام شده و چگونگی ارائه آن در پایان ترم خواهد بود.

مبانی زیبایی شناسی

شمارهٔ درس: ۲۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آشنایی با هنرهای سنتی ایران (۲)

هدف:

آشنایی با مبانی و سیر تاریخی نظریات زیبایی شناسی

سرفصل دروس:

- بررسی مبانی زیبایی شناسی.
  - تعریف زیبایی و حسن
  - ادراک زیبایی و تفاوت آن با دیگر اقسام ادراک
  - تعریف فن، صنعت و ابداع هنری.
- بررسی مبانی زیبایی شناسی بر اساس معارف اسلامی.
  - جمال و جلال و حسن در معارف اسلامی و نسبت آن با تأویل استحسانی آثار هنری.
  - تشبیه و تنزیه در معارف اسلامی و نسبت آن با تأویل استحسانی آثار هنری.
  - وحدت و کثرت در معارف اسلامی و نسبت آن با تأویل استحسانی آثار هنری.
  - جزء و کل در معارف اسلامی و نسبت آن با تأویل استحسانی آثار هنری.
  - ظهور و بطون در معارف اسلامی و نسبت آن با تأویل استحسانی آثار هنری.
  - ماده و صورت در معارف اسلامی و نسبت آن با تأویل استحسانی آثار هنری.
  - چگونگی تقرب به اثر هنری جهت فهم حسن و زیبایی آن.
- تاریخ نظریات و سیر تحوّل مبانی زیبایی شناسی.
  - یونان و روم (افلاطون، ارسطو، رواقیون، اپیکوریان و افلوطین)

○ قرون وسطی (سنت اگوستین، سنت توماس و عرفان مسیحی)

○ دورهٔ اسلامی (فارابی، ابن‌سینا، سهروردی، ابن عربی و شارحان وی و ....)

○ دوره جدید (دکارت و کارتزین‌ها، باومگارتن، هیوم، کانت، شیلر، شلینگ، هگل، نیچه، کروچه، هیدگر و ....)

- مکاتب فلسفی معاصر (اگزیستانسیالیسم، فنومنولوژی، هرمنوتیک و ....)

● ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.

حکمت هنر اسلامی

شمارهٔ درس: ۳۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

شناخت معانی و تعابیر هنر از منظر حکمت دینی به منظور آشنایی دانشجویان با مبانی نظری هنر.

سرفصل دروس:

- معنی کلمه هنر و سابقهٔ تاریخی آن- توسع و تحول معنی کلمه هنر
- هنر عام و هنر خاص
- هنر و ارتباط آن با محاکات، ابداع، فن، مهارت و تکنیک
- نسبت صورت و ماده در هنر
- ادراک هنری و نسبت آن با خیال
- اقسام ادراک: حسی، خیالی، وهمی و معنوی
- صورت‌های خیالی در تفکر فلسفی، اشراقی و عرفانی و فرق آنها با یکدیگر (خیال متصل و خیال منفصل)
- حضرات خمس در تصوف نظری و ارتباط آن با هنر
- صورت‌های خیالی در اقسام هنر: شعر، موسیقی، معماری، هنرهای تجسمی و هنرهای خاص صنایع مستظرفه
- نسبت تفکر هنری با: حقیقت و تجلی

جمال و جلال

حُسن

تشبیه و تنزیه

سُکر و صحو

سماع

عشق (حقیقی و مجازی)

قرب و بعد

خوف و مراتب آن

حیرت و هیبت، احوال و مواجید

جزء و کل

- آرا عرفا در باب هنر: عرفان عملی قبل از محی الدین و عرفان نظری محی الدین و شارحان وی تا امام خمینی
- مقام عرفان، اسلامی در پیشبرد انواع هنر

● **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.**

آشنایی با انواع خطوط دوره اسلامی

شمارهٔ درس: ۳۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با شکل‌گیری و تحول انواع خطوط دوره اسلامی و نمونه‌های آنها.

سرفصل دروس:

- آشنایی با پیشینهٔ تاریخی خط کوفی
- آشنایی با چگونگی پیدایش و مراحل تکاملی خط کوفی، تقسیم‌بندی و نام‌گذاری آنها.
- آشنایی با انواع کوفی‌های ایرانی در قرن سوم هجری (کوفی مقور- منکسر و پیرآموز و خطوط میانه).
- آشنایی با مراحل تحول و تطور خطوط محقق- ریحان- نسخ و چگونگی بکارگیری هرکدام درکتابت.
- آشنایی با مراحل تحول و تطور خطوط رقاع، توقیع و خطوط مسلسل و چگونگی بکارگیری هرکدام درکتابت.
- آشنایی با مراحل تحول و تطور خطوط تعلیق، شکسته تعلیق و نستعلیق (شرقی و غربی).
- آشنایی با مراحل تحول و تطور خطوط شکسته نستعلیق- دیوانی و رقعه.
- آشنایی با اقلام طومار، طغرا و شبه طغرا.
- آشنایی با خطوط تفننی و تزئینی (انواع خطوط مشکول (شکل یافته)، مثنی سازی‌های خطوط، سیاه مشق سنبلی و تاج و ....)

● **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.**

سیر تحول و تطور نقوش و نمادها در هنرهای سنتی

شمارهٔ درس: ۳۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آشنایی با انواع خطوط دوره اسلامی

هدف:

بررسی و تحقیق پیرامون سیر تحول و تطور نقوش و نمادها در هنرهای سنتی ایران و شناخت مبادی و مبانی و ویژگی‌های این نقوش و نمادها و چگونگی کارکرد آن در آثار مختلف.

سرفصل دروس:

تعریف نماد

- بررسی کلی تأثیرات دین، جامعه، آداب و رسوم و غیره بر نقوش و نماد.

- نقوش و نمادها (هندسی، گیاهی، اشیاء حیوانی، انسانی) در هنر پیش از تاریخ ایران سفال و غیره.

- نقوش و نمادها (هندسی، گیاهی، اشیاء حیوانی، انسانی) در هنر عیلام و کاربرد و تأثر آن از هنر بین‌النهرین.

- نقوش و نمادها (هندسی، گیاهی، اشیاء حیوانی، انسانی) در مفرغهای لرستان.

- نقوش و نمادها (هندسی، گیاهی، اشیاء حیوانی، انسانی) در هنر (ماد، هخامنشی، سلوکی‌ها، اشکانیان و ساسانیان) در هنرهای مختلف (معماری، نقاشی، مهرها، سکه‌ها، حجاری‌ها، فلزات و غیره.)

- نقوش و نمادها در قرون اولیه اسلامی ایران (دوره‌های متقارن) در هنرهای مختلف

- نقوش و نمادها (هندسی، گیاهی، اشیاء حیوانی، انسانی) در دورهٔ سلجوقی و ایلخانی در هنرهای مختلف.

- نقوش و نمادها (هندسی، گیاهی، اشیاء حیوانی، انسانی) در دورهٔ تیموری و صفوی در هنرهای مختلف.

- نقوش و نمادها (هندسی، گیاهی، اشیاء حیوانی، انسانی) در دورهٔ زندیه و قاجاریه در هنرهای مختلف.

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه کار تحقیقی توسط دانشجویان و امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.**

تاریخچه خیالی نگاری

شمارهٔ درس: ۳۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آشنایی با خیالی نگاری

هدف:

آشنایی با سیر تحول و تطور خیالی نگاری و چگونگی شکل‌گیری آن

سرفصل دروس:

- بررسی زمینه‌ها و ویژگی‌های خیالی نگاری تا قبل از دورهٔ صفویه.
- آشنایی با تحولات خیالی نگاری در دورهٔ صفویه.
  - خیالی نگاری‌های دیواری
  - خیالی نگاری‌های کاشی
  - خیالی نگاری‌های قلمکار
  - خیالی نگاری‌های کتاب
  - خیالی نگاری‌های پرده خوانی
- دوران فترت و رکود خیال نگاری، از دورهٔ افشاریه تا قاجاریه.
  - تأثیر زمینه‌های تصویری و حماسی تاریخ جهانگشای نادر در خیالی نگاری.
- آشنایی با دوران تجدید حیات خیالی نگاری از دورهٔ قاجاریه تاکنون:
  - خیالی نگاری‌های کتب چاپ سنگی
  - خیالی نگاری‌های کاشی‌های دوره قاجار



- خیالی نگاری‌های سقاخانه‌ها و حسینیه‌ها
- خیالی نگاری‌های پرده خوانی‌ها
- خیالی نگاری‌های مجالس حماسی

● ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.

کارگاه طراحی خیالی نگاری (۱)

شمارهٔ درس: ۳۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: آشنایی با خیالی نگاری

هدف:

کسب مهارت در انواع طراحی از عناصر خیالی نگاری.

سرفصل دروس:

– طراحی از تک چهره‌های انسانی در مجلس سازی‌های رزمی (حماسی) همراه با ترسیم‌های ترکیبی با انواع کلیل و کلاهخودهای رایج و اساطیری، نقاب و شال و کلاه و عمّامه و سربند.

– طراحی از تک نگاری‌های انسانی در مجلس سازی‌های تغزلی خیالی نگاری همراه با ترسیم‌های ترکیبی باانواع البسه و ابزار و ادوات ذیربط.

طراحی از حیوانات و وحوش خاص مجالس تغزلی و حماسی نظیر: اسب، فیل، شتر، آهو، شیر و پلنگ و .... همراه با ترسیم‌های ترکیبی از انواع برگستوان، لگام و زین و امثال آن برای حیوانات ذیربط.

– طراحی مفردات از برخی از انواع ادوات و ابزارهای رزم نظیر شمشیر، خنجر و قدّاره، سپر و گرز، تبرزین، کمان، فلاخن، علم، علم لشکر و درفش، طبل، کرنا، نقاره، شیپور، سنج.

– طراحی ترکیبی در یکی از موضوع‌های مذهبی، تغزلی یا حماسی با لباس، پوشاک و ادوات ذیربط.

● **ارزشیابی این درس بر اساس کارهای انجام شده در طول ترم برابر نظر استاد خواهد بود.**

کارگاه نگارگری (۱)



شمارهٔ درس: ۳۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: آشنایی با نگارگری

هدف:

آشنایی عملی با قلم‌گیری و رنگ‌آمیزی با رنگهای روحی و جسمی و ارتباط آنها با یکدیگر.

سرفصل دروس:

- طراحی از تک پیکرهای انسانی در مکتب اصفهان
- ترکیب صحیح رنگها به منظور شناخت رنگهای خاص نگارگری.
- رنگ‌آمیزی به شیوه جسمی.
- قلم‌گیری بر روی رنگهای جسمی
- چهره‌نگاری رنگین.
- آشنایی عملی با نحوه پرداز و انواع پردازهای نقطه، خط و خط نقطه.

● ارزشیابی این درس به صورت ارائه آثار عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.

تأثیر اعتقادات ملّی و اعتقادات دینی در خیالی نگاری

شمارهٔ درس: ۳۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آشنایی با خیالی نگاری و همزمان با تاریخچهٔ خیالی نگاری

هدف:

آشنایی با شیوه‌های بیان و چگونگی حضور اعتقادات دینی و روایات ملّی در خیالی نگاری.

سرفصل دروس:

- بررسی تأثیر فضاسازی‌های مجالس شاهنامه در سایر منظومه‌ها نظیر: خاوران نامه، رموز حمزه، حسین کرد شبستری، طومارهای نقالان، روضة الشهداء، مقاتل و ....

وصف اولیاء دینی در روایات اسلامی و چگونگی شمایل نگاری آنها در خیالی نگاری.

- وصف پهلوانان و جوانمردان در روایات دینی و ملّی و چگونگی تصویرسازی آنها در مجالس خیالی نگاری.

- تأثیر مجلس تعزیه در شمایل نگاری آنها در خیالی نگاری.

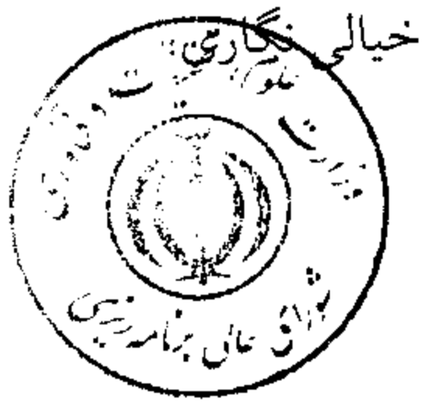
- بررسی و مقایسه رجزخوانی‌های پهلوانان ملّی و بیان مظلومیت و مباهات اولیاء در مجلس‌سازی‌های خیالی نگاری.

- بررسی و مقایسه تصویری آرایش سیاهیان، خیمه‌گاهها و خرگاهها، فضاها، البسه و ادوات مجالس رزم و مرثیه نگاری‌های مذهبی و ملی.

- بررسی چگونگی شخصیت پردازی در مجالس خیالی نگاری و ارتباط آن با فضاهای خاص مجالس داستانسرایی و نقالی و پرده‌خوانی، تکیه، حسینیه، سقاخانه، زورخانه، و تأثیر آنها در شیوه‌های اجرایی خیالی نگاری.

- بیان ویژگی‌های مجالس خیالی نگاری در نسبت با روایات مذهبی، ملّی و تغزلی نظیر: روایت عزیمت حضرت مسلم(ع) به کوفه، روایت جوانمرد قصاب، روایت کین سیاوش، کین ایرج، انتقام مختار، روایت ضامن آهو، مجلس مجنون و ....

- بررسی تصویری یکه سواران و خورشید سواران عملداران در پرده‌های خیالی نگاری



- **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.**
- بیان درس با بهره‌گیری از عناصر تصویری (فیلم، اسلاید، عکس، پرده و ....) خواهد بود.

کارگاه طراحی خیالی نگاری (۲)



شمارهٔ درس: ۳۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: آشنایی با کارگاه طراحی خیالی نگاری (۱)

هدف:

کسب مهارت در انواع طراحی ترکیبی از عناصر خیالی نگاری.

سرفصل دروس:

- طراحی از نگاره‌های انسانی سوار بر اسب یا فیل، اولیاء شاهان، حکام، بزرگان و وزراء و .... با تن‌پوش‌های خاص مجالس: (پشمینه، پلنگینه، ببرینه).

- طراحی از نگاره‌های انسانی با تن‌پوش‌های خاص مجالس تغزلی (لباسها و پوشاک عیّاران، قلندران و نمدپوشان، خاتون و بانوان حرم، ندیمه و کنیزان، غلام بچه و خواجگان).

- طراحی از شمایل اولیاء و فرشتگان، همراه با فضاسازی‌های خاص هرکدام.

- طراحی از حیوانات خاص در خیالی نگاری نظیر براق، ذوالجناح و دلدل و ماهی یونس، رخش و شبدیز، اژدها، نهنگ، سیمرغ و ققنوس و ....

- طراحی از فضاهای خاص خیالی نگاری نظیر: بازار، زورخانه و مکتب خانه و رزمگاه، دژها، باروها و خندق و پلهای متحرک و دروازه‌ها و ....

- طراحی برای موضوعات خاص خیالی نگاری نظیر هفتخوان شاهنامه، کشتی نوح، ظهر عاشورا، عصر عاشورا، کین سیاوش و ....

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه آثار عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.**

آشنایی با مضامین حماسی

شمارهٔ درس: ۳۸
تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز: آشنایی با خیالی نگاری تاریخچه خیالی نگاری
هدف:

آشنایی با مضامین حماسی موضوع تصویرگری در خیالی نگاری و سابقه آن در متون ادبی و روایات شفاهی.

سرفصل دروس:

- تعریف مفاهیم پهلوانی و حماسه در فرهنگ ایرانی-اسلامی.
- آشنایی با منابع حماسه و مضامین آن، منابع مکتوب، منابع شفاهی (روایات عامیانه) طومار نقالان و ....
- معرفی پهلوانان و قهرمانان حماسی منابعی نظیر شاهنامه، خاوران نامه، رموز حمزه، حسین کرد و ....
- بررسی خصائل شخصیت‌ها در منابع حماسی و تحلیل برخی از مجالس رزم و قابلیت‌های تصویری آنها نظیر:

الف- نبردهای حماسی رستم با (اشکبوس، اسفندیار، خاقان چین، دیو سفید و ....)

ب- مراحل تکوین حماسه و تراژدی نظیر: (سهراب و در آویختن وی با رستم، کشتی گرفتن رستم و سهراب و زمین خوردن رستم، خواب سهراب، کشته شدن سهراب به دست رستم، معرفی قاتلین سهراب به وسیله سیمرغ و ....

ج- حضور زنان در حماسه‌ها: (تهمینه، گردآفرید، منیژه، بانوگشسست، گلندام و ....)

د- مفاهیم جنگ و ستیز و مراحل پیامدهای آن: جنگ ایران و توران، انتقام منوچهر از سلیم، تقاص کیکاووس از سیاوش، جنگ هفت لشکر، جنگ نادر در هند و ....

هـ- مراحل شکل‌گیری و تکوین مفاهیم جوانمردی و پهلوانی در حماسه پوریای ولی، حسین کرد و سمک عیّار.

– رویدادهای حماسی محلی و منطقه‌ای نظیر نهضت مشروطیت، نهضت جنگل، نـهضت تـنگستان، انـقلاب اسلامی و جنگ تحمیلی.

● ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی همراه با ارائه تحقیق در پایان ترم خواهد بود.

کارگاه خیالی نگاری (۱)

شمارهٔ درس: ۳۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه طراحی خیالی نگاری (۱)

هدف:

آشنایی عملی با خیالی نگاری.

سرفصل دروس:

- آشنایی با مواد و ابزارهای نقاشی در خیالی نگاری (ساخت بوم، پرده، رنگ و ....)
- نقاشی از چهره نگاری در مجالس رزمی با انواع کلاهخود، نقاب، شال و عمّامه.
- نقاشی و چهره سازی شمایل امام و اولیاء تصاویر پهلوانی و پهلوانان همراه با البسه و ادوات ذیربط.
- نقاشی و صورت سازی اشقیاء همراه با البسه و ادوات ذیربط.

● ارزشیابی این درس به صورت ارائه آثار عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.

کارگاه نگارگری (۲)

شمارهٔ درس: ۴۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه نگارگری (۱)

هدف:

آشنایی با شیوه‌های ساخت و ساز و رنگ‌آمیزی نگاره‌های استادان مکتب تبریز (صفوی) مثنی سازی از آثار آنها.

سرفصل دروس:

- انتخاب یک اثر از مکتب تبریز* با مشورت استاد و طراحی دقیق از آن.
- رنگ‌آمیزی بر اساس نمونه و سرمشق
- قلم‌گیری به شیوه مکتب تبریز.
- ساخت و ساز طبیعت و جانوران و ابنیه و .... با توجه به شیوه‌های خاص استادان این دوره.

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه آثار عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.**

---

*- دانشجویان می‌توانند اندازهٔ اثر را کمی بزرگتر از اندازهٔ اصلی در نظر بگیرند.

کارگاه نقاشی پشت شیشه

شمارهٔ درس: ۴۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه خیالی نگاری (۱)

هدف:

آشنایی عملی با شیوه‌های اجرایی نقاشی پشت شیشه

سرفصل دروس:

- آشنایی با مواد و مصالح در نقاشی پشت شیشه (پودرهای مولد رنگ- روغن‌ها و خشک کننده‌ها و ساخت رنگها).
- آشنایی با ویژگی‌های شناخت شیشه مناسب و محدودیت‌های آن.
- آشنایی با شیوه‌های ساخت و ساز نقش وارونه (قلم‌گیری و رنگ‌گذاری).
- آشنایی با نقاشی گل و بته، گل و مرغ بر پشت شیشه.
- آشنایی با نقاشی مناظر و چشم‌اندازهای ابنیه و پلها و .... بر پشت شیشه.
- آشنایی با شمایل نگاری پشت شیشه..

- آشنایی با روشهای جیوه برداری آئینه به منظور نقاشی پشت شیشه آئینه.

● ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.

کارگاه مثنی سازی خیالی نگاری

شمارهٔ درس: ۴۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه خیالی نگاری (۱)

هدف:

کسب مهارت در فنون خیالی نگاری از طریق مثنی سازی آثار شاخص.

سرفصل دروس:

- انتخاب یک اثر از آثار برجسته استادان و مثنی سازی بخش‌هایی منتخب از آن برابر اصل و ترکیب آنها.

- انتخاب یک اثر از شمایل سازی‌ها و مجلس سازی‌های آثار برجسته استادان و مثنی سازی کامل آن در اندازه دلخواه.

- انتخاب یک اثر حماسی از آثار برجسته استادان و مثنی سازی کامل آن در همان مقیاس.

● ارزشیابی این درس به صورت امتحان ارائه کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.

آشنایی با مضامین مذهبی

شمارهٔ درس: ۴۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آشنایی با فرهنگ و ادب ایران، آشنایی با خیالی نگاری

هدف:

آشنایی با مضامین مذهبی موضوع تصویرگری در خیالی نگاری و سابقه آن در متون ادبی و روایات شفاهی.

سرفصل دروس:

- تعریف مضامین مذهبی در فرهنگ ایرانی و اسلامی.
- آشنایی با مضامین مذهبی، مکتوب، منابع شفاهی (روایات عامیانه)، طومارهای تعزیه و مقاتل و .....)
- شناخت خصائل برخی از شخصیت‌های مضامین مذهبی در منابع مکتوب و شفاهی نظیر: امام، اولیاء، مؤمنان و مریدان و ایثارگران، سقای کربلا و سایر شهدای واقعه مذکور و دیگر وقایع مذهبی ....
- شناخت خصائل برخی از اماکن مربوط به حدوث وقایع در منابع مکتوب و شفاهی نظیر گودال قتلگاه صحرای محشر، صحرای کربلا، خیمه گاه، بارگاه ابن‌زیاد، بارگاه یزید، بارگاه فرعون، بارگاه زلیخا و ....
- شناخت رذائل برخی از اشقیاء در وقایع مذهبی منابع مکتوب و شفاهی:

در واقعه کربلا: ابن‌سعد، شمر، حرمله، ابن‌زیاد، شعیب قاضی، خولی، سنان بن اِنس و ....

در سایر وقایع: طوفان نوح(ع)، حضرت یوسف(ع) (به چاه انداختن پیراهن یوسف، ملاقات با برادران)، آتش نمرود، عصای حضرت موسی، ید بیضا، جنگ خیبر، یتیم‌نوازی حضرت علی(ع)، مالک اشتر، جوانمرد قصّاب، روز هفتم، محرم، تاسوعا، شب عاشورا، ظهر عاشورا، عصر عاشورا، شام غریبان، تنور خولی و .....

● ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی همراه با ارائه تحقیق در پایان ترم خواهد بود.

کارگاه خیالی نگاری (۲)



شمارهٔ درس: ۴۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: آشنایی با کارگاه خیالی نگاری (۱)

هدف:

کسب مهارت در انواع طراحی ترکیبی از عناصر خیالی نگاری.

سرفصل دروس:

- انتخاب یک موضوع از مجالس مذهبی و تعزیه و طراحی و نقاشی آن با استفاده از مفردات آثار اساتید بزرگ این رشته در ترکیبی جدید در اندازه بزرگتر از یک متر.

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه آثار عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.**

کارگاه خیالی نگاری بر بومهای مختلف

شمارهٔ درس: ۴۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه خیالی نگاری (۲)

هدف:

کسب مهارت در اجرای خیالی نگاری بر روی بومهای مختلف.

سرفصل دروس:

بررسی و تجربه عملی استفاده از رنگ در:

- خیالی نگاری دیواری بر بوم‌های گچی با استفاده از تکنیک تک رنگ و چند رنگ
- خیالی نگاری دیواری بر بوم‌های سیمانی با استفاده از تکنیک تک رنگ و چند رنگ
- خیالی نگاری روی بوم‌های چوبی با استفاده از تکنیک تک رنگ و چند رنگ
- خیالی نگاری به روش قلمکاری (چیت سازی)

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای انجام شده در طول ترم خواهد بود.**

زیبایی شناسی خیالی نگاری

شمارهٔ درس: ۴۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: کارگاه خیالی نگاری (۱)- مبانی زیبایی شناسی

هدف:

شناخت اصول و مبانی زیبایی شناسی در خیالی نگاری

سرفصل دروس:

- آشنایی با مبانی زیبایی شناسی خیالی نگاری متناسب با مضامین مذهبی، حماسی و ....
- شناخت و بررسی رابطه طرح و نوع ساختار نقوش از منظر زیبایی شناسی
- شناخت و بررسی رابطه رنگ و شکل و تحلیل زیبایی شناسی آنها.
- شناخت و بررسی زیبایی شناسی انواع ترکیب در مجلس سازی‌ها و شیوه‌های بیانی هر یک از آنها.
- شناخت و بررسی نوع هماهنگی ترکیب شکل و رنگ در خیالی نگاری
- شناخت و بررسی زیبایی شناسی چهره‌ها، خصوصاً شمایل‌ها در پرده‌های مذهبی و .....
- زیبایی شناسی تطبیقی آثار خیالی نگاری با نقاشی غرب.
- زیبایی شناسی تطبیقی آثار خیالی نگاری با نگارگری.

● ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی و ارائه تحقیق در پایان ترم خواهد بود.

کارگاه تخصصی «خیالی نگاری»

شمارهٔ درس: ۴۷

تعداد واحد:۴

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه خیالی نگاری (۲)

هدف:

خیالی سازی بر اساس مضامین مذهبی یا حماسی در حمایت کامل اصولی و مبانی آن.

سرفصل دروس:

- انتخاب یک موضوع از مضامین مذهبی یا حماسی مجلس خیالی سازی همراه با شخصیت‌سازی‌های ذیربط.

- ترکیب کلی فضا، معماری و ادوات مربوط با رعایت شرایط زیر:

○ طراحی متناسب در مقیاس بزرگتر از یک متر طول (تعیین اندازه اثر با نظر استاد خواهد بود)

○ استفاده از نگاره‌های خاص و موجودات غریب و افزودن سایر عناوین نمادین به منظور بیان و القاء بیشتر موضوع

○ رنگ‌آمیزی و ترکیبات متناسب.

○ رعایت توالی وقایع مجلس سازی برابر با مبادی آن.

● ارزشیابی این درس به صورت ارائه اثر با مضمون مشخص شده و با توجه به قدرت بیان تصویری در پایان ترم خواهد بود.

تاریخ خط

شمارهٔ درس: ۴۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با پیدایش خط و سیر و تحول و تطوّر آن.

سرفصل دروس:

- ادبیات شفاهی و لزوم کتابت و ثبت انتقال معانی و مفاهیم.
- آشنایی با مراحل آغازین تکوین علائم تا پیدایش خطوط.
- آشنایی با پیدایش خطوط تصویری و سیر آن به خطوط میخی.
- آشنایی با پیدایش خطوط میخی و انواع آن: بین‌النهرین «سومر-اکد» عیلام «پروتو عیلامی-عیلامی»- فارسی باستان.
- آشنایی با خط فنیقی و چگونگی تحول آن به خط یونانی و شعبات آن.
- آشنایی با خطوط شرق: هند و چین.
- آشنایی با خطوط ایرانی میانه و منشأ هر یک شامل پهلوی اشکانی (کتابی و کتیبه)- پهلوی ساسانی (کتابی و کتیبه)- مانوی- خط اوستایی «دین دبیره».

● **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.**

تاریخ خوشنویسی (۱)

شمارهٔ درس: ۴۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آشنایی با خوشنویسی

هدف:

بررسی سیر تحول و تطور خوشنویسی از آغاز دوره اسلامی تا عصر صفویه

سرفصل دروس:

- بررسی چگونگی شکل‌گیری خط در اوایل دوره اسلامی.
- بررسی انواع خط کوفی و استادان آن.
- بررسی انواع خط نسخ، محقق، ریحان و استادان آن.
- بررسی انواع خط ثلث، توقیع، رقاع و استادان آن.
- بررسی انواع خط تعلیق و استادان آن.
- بررسی انواع خط نستعلیق و استادان آن.

● **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی و ارائه کار تحقیقی در پایان ترم خواهد بود.**

کارگاه تذهیب (۱)

شمارهٔ درس: ۵۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: آشنایی با تذهیب

هدف:

آشنایی عملی با شیوه‌های اجرایی و رنگ‌اندازی در تذهیب.

سرفصل دروس:

- طراحی و رنگ‌اندازی شاخه‌ای از ترکیبات گلهای ختایی در اندازه متوسط و رنگ‌اندازی به شیوه رنگهای روحی و جسمی به صورت مجزا.

- طراحی شاخه‌های ختایی جهت تزئین صفحه‌ای خوشنویسی شده در زمینه‌ای ساده یا آب چایی و رنگ‌اندازی آن به شیوه رنگ‌های روحی و جسمی.

- طراحی شاخه‌های ختایی برای لچکی به صورت تک و سپس چلیپایی در زمینه ساده یا آب چایی و رنگ‌اندازی آن به شیوه رنگ‌های روحی و جسمی.

- آشنایی با طریقه دمشور زدن.

- آشنایی با قلمگیری.

- آشنایی عملی با ساخت انواع قلم موها و رنگهای تذهیب به شیوه سنتی چون سفیدآب، لاجورد، طلا و .....

- آشنایی با شیوه‌های جدول‌کشی و کادربندی.

● **ارزشیابی این درس بر اساس کارهای عملی انجام در طول ترم خواهد بود.**

کارگاه خوشنویسی (۱)

شمارهٔ درس: ۵۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: آشنایی با خوشنویسی

هدف:

کسب مهارت در اجرای ترکیبات مختلف خط نستعلیق و آشنایی با حروف خط شکسته نسخ و ثلث.

سرفصل دروس:

- تمرین و مروری بر ترکیبات مختلف خط نستعلیق شامل ترکیبات یک، دو، سه حرفی و بیشتر.
- آشنایی با حروف شکسته و ترکیبات مختلف سطری.
- آشنایی با حروف نسخ و ثلث و ترکیبات ساده آن و ترکیبات مختلف سطری.
- تمرین خط نستعلیق با بهره‌گیری از اشعار ساده یک سطری و دو سطری.
- تمرین ترکیب ساده چلیپایی نستعلیق.

● **ارزشیابی این درس به صورت ارزیابی کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.**

تاریخ خوشنویسی (۲)



شمارهٔ درس: ۵۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ خوشنویسی (۱)

هدف:

بررسی سیر تحول و تطور خوشنویسی از دوره صفویه تا دوره معاصر.

سرفصل دروس:

- بررسی چگونگی تحول و تطور خط نستعلیق در دوره صفویه
- بررسی چگونگی تحول و تطور خط نستعلیق در دوره قاجاریه
- بررسی چگونگی شکل‌گیری خط شکسته نستعلیق و استادان آن
- بررسی انواع خطوط تفننی و تزئینی و آشنایی با استادان آن

● **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی و ارائه کار تحقیقی در پایان ترم خواهد بود.**

کارگاه خوشنویسی (۲)

شمارهٔ درس: ۵۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه خوشنویسی (۱)

هدف:

نستعلیق و ترکیب‌های ساده خط شکسته و یا نسخ یا ثلث

کسب مهارت در اجرای ترکیبات کامل حروف کلمات مشکله و چلیپای خط.

سرفصل دروس:

- ترکیب کلمات و اشعار و جملات سخت و مشکل به خط نستعلیق
- ترکیب چلیپای نستعلیق با بهره‌گیری از اشعار مناسب و ترکیب‌های رایج
- آشنایی با ترکیب‌های ساده خط شکسته یا نسخ و یا ثلث
- آشنایی با کتابت نستعلیق به صورت ساده و کوتاه
- ترکیب ساده چلیپای شکسته با بهره‌گیری از اشعار ساده و کوتاه.
- ترکیب‌های سطری خط نسخ یا ثلث

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.**

تبصره: دانشجو می‌تواند از بین سه خط شکسته، نسخ و یا ثلث یکی را انتخاب کند.

آشنایی با انواع خط کوفی

شمارهٔ درس: ۵۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ خوشنویسی (۱)

هدف:

آشنایی با مراحل شکل‌گیری و تحول انواع خط کوفی

سرفصل دروس:

- آشنایی با خط کوفی ساده و کوفی محرز
- آشنایی با کوفی با نقطه- کوفی با علائم ابوابی سودی اعراب دو نقطه
- آشنایی با کوفی مبسوط بی نقطه- کوفی معقلی و مُعقّلی- بنّایی
- آشنایی با کوفی مقوّر- کوفی پیرآموز- کوفی منکسر
- آشنایی با کوفی خراسانی- کوفی مشتق و انواع آن
- آشنایی با کوفی مورب- کوفی سلجوقی
- آشنایی با انواع کوفی گره‌دار (موشّح، مقفّل و ....)
- آشنایی با کوفی: متشابه- مقترن- مشکول
- آشنایی با انواع کوفی‌های ترکیبی: متعاقد الرؤس- مدوّر الرؤس- معقلی‌های مشکول و متداخل.

● **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.**

حوزه‌های خوشنویسی در جهان اسلام

شمارهٔ درس: ۵۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخ خوشنویسی (۱)

هدف:

آشنایی با حوزه‌های خوشنویسی در کشورهای اسلامی و بررسی ویژگی‌ها و معرفی شخصیت‌های مؤثر در روند هنری هر حوزه.

سرفصل دروس:

- آشنایی با خوشنویسی در حوزه‌های بغداد و بررسی سیر تکاملی و تطور آن در دوره حکوت‌های متقارن ایرانی

- آشنایی با حوزه‌های خوشنویسی آفریقایی به ویژه مصر و بررسی سیر تکاملی و تأثیر آن در سرزمین اندلس

- آشنایی با حوزه خوشنویسی خراسان بزرگ و بررسی سیر تکاملی و تطور آن

- آشنایی با حوزه خوشنویسی شبه قاره و کشورهای مجاور و بررسی سیر تکاملی آن

- آشنایی با حوزه‌های خوشنویسی عثمانی و تأثیر آن در برخی از کشورهای عربی و بررسی سیر تکاملی و تطور آن

● ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی و ارائه تحقیق در پایان ترم خواهد بود.

زیبایی شناسی خوشنویسی

شمارهٔ درس: ۵۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مبانی زیبایی شناسی و کارگاه خوشنویسی (۲)

هدف:

آشنایی با اصول و مبانی زیبایی شناسی خوشنویسی

سرفصل دروس:

الف: اصول و مبادی زیبایی شناسی خوشنویسی

- آشنایی با اصول خوشنویسی شامل: قوت، ضعف، سطح، دور، صعود مجازی، نزول مجازی، صعود حقیقی، نزول حقیقی تشمیر و رعایت سواد و بیاض حلقه‌هاوگره‌های ارسال و دسته‌بندی الفباء.

- آشنایی با نسبت شامل یکسان نویسی در مقررات هم‌جنس و مرکبات مشابه، اعتدال و تناسب اندام مفردات و مرکبات، اندازه‌گیری با موازین معینه و نقطه‌گذاری.

- آشنایی با ترکیب در حروف و کلمه، ترکیب در جمله و سطر، ترکیب در سطور صفحات، رعایت فواصل (سواد و بیاض) (خلوت و جلوت) سنجش قلم یا زمینه آن، رعایت حسن مجاورت و نظم و اعتدال، رعایت مدات و قرار آنها، دانستن طریقه مرکبات «مقطعات» برای تمرین، رعایت حرکات و ضوابط، رعایت نشانه‌گذاری دستوری.

- آشنایی باکرسی شامل: رعایت کرسی بالا، وسط و پائین، قرینه‌سازی، کرسی چلیپا، کتابت، قطعه و موارد خاصه.

ب: موازین زیبایی شناسی معنوی خوشنویسی

- رعایت نسبت معنی با خط و تناسب نوع خط با مضمون

- صفا و شأن

● **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی و ارائه تحقیق در پایان ترم خواهد بود.**

کارگاه خوشنویسی (۳)

شمارهٔ درس: ۵۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه خوشنویسی (۲)

هدف:

کسب مهارت در چلیپانویسی، شکسته یا نستعلیق و کسب مهارت در دانگ‌های مختلف قلم.

سرفصل دروس:

- ترکیب اشعار مشکل برای چلیپایی نستعلیق
- ترکیب چلیپای شکسته یا کتابت نسخ و یا ثلث
- نوشتن خط نستعلیق با دانگ‌های مختلف قلم در اقلام بالاتر از کتابت
- کتاب نویسی نستعلیق با بهره‌گیری از نثر و نظم
- تمرین و ترکیب قطعه نویسی ساده
- ترکیبات چلیپایی با اشعار رباعی، مسمّط و ترجیع‌بند و ....
- مشق و مثنی سازی از روی خط قدما نظیر میرعلی هروی، سلطانعلی، مشهدی، میرعماد، میرزا غلامرضا و ....

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.**

تبصره: دانشجو از بین سه خط شکسته، نسخ یا ثلث یکی را انتخاب خواهد کرد.

بررسی شیوه‌های خوشنویسی

شمارهٔ درس: ۵۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: کارگاه خوشنویسی (۲) همزمان با کارگاه خوشنویسی (۳)

هدف:

آشنایی با شیوه‌های خوشنویسی استادان برجسته، تجزیه و تحلیل و مقایسه برخی از اقلام خوشنویسی (نسخ، ثلث، تعلیق، نستعلیق و شکسته نستعلیق).

سرفصل دروس:

- بررسی شیوه‌های کوفی نویسی مسطح و مقّور و نقش خاندان مقله در تحول آنها
- بررسی اقلام ابداعی ابن مقله و چگونگی نظام هندسی آنها.
- بررسی شیوه‌های استادان محقق نویسی ابن مقله (ابن بوآب، یاقوت، سهروردی، عبدالله صیرفی، بایسنغر میرزا و شاهزاده ابراهیم میرزا).
- بررسی شیوه‌های استادان نسخ نویسی و ثلث نویسی (ابن مقله، ابن بوآب، یاقوت، تبریزی).
- بررسی شیوه‌های استادان خط تعلیق (خواجه تاج، خواجه اختیار منشی، خواجه عبدالله مروارید و خواجه عبدالّحی)
- بررسی شیوه‌های استادان خط نستعلیق (میرعلی تبریزی، جعفر بایسنقری، عبدالرحمن خوارزمی و فرزندان وی عبدالرحیم و عبدالکریم، سلطانعلی مشهدی، میرعلی مروی، شاه محمود نیشابوری، میرعماد علیرضا عباسی، میرزای سنگلاخ خیوشانی، کلهر و میرزا غلامرضا)
- بررسی شیوه‌های استادان شکسته نویسی (مرتضی قلیخان شاملو، شفیعا، درویش عبدالمجمید طالقانی و سید علی‌اکبر گلستانه)

● **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی همراه با انجام تحقیق پیرامون موضوعات مطرح شده در پایان ترم خواهد بود.**

کارگاه کتیبه نویسی

شمارهٔ درس: ۵۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: آشنایی با انواع خط کوفی

هدف:

آشنایی عملی با اصول و مبانی کتیبه نویسی و انواع آن.

سرفصل دروس:

- مروری بر پیشینهٔ کتیبه نویسی و جایگاه آن از دیرباز تاکنون.

- آشنایی با ویژگی‌های کتیبه نگاری بر روی مواد و مصالح مختلف نظیر: سنگ، گل، گچ، چوب، فلز، شیشه، چرم، رنگ و لعاب، انواع نخ و پارچه.

- آشنایی عملی با ابزارهای مختلف جلی نویسی و کتیبه نویسی (روش تهیه و آماده‌سازی قلمهای جلی، پارویی، پرگاری).

- کتابت تجربی با قلمهای جلی - پارویی، پرگاری بر روی کاغذ و تمرین کافی.

- آشنایی با روشهای انتقال (سوزنی و گرده کردن (لاجوردی - ذغالی - شنجرفی کردن کاغذ) انتقال کتابت بر روی کاغذ، کاشی، شیشه.

- آشنایی با طراحی الواح کتیبه‌های ساده و مرکب (لوحه‌های کتیبه‌ای تک قلمی ساده - چند قلمی ساده - چند قلمی مرکب - قلمدانی - گردان - نیم گردان - متداخل طاق نما و محرابی).

- کتابت کتیبه‌ای ساده به یکی از اقلام ستّه، بر روی کاغذ.

- کتابت کتیبه‌ای مدوّر یا هندسی به یکی از اقلام سته بر روی کاغذ.

- کتابت کتیبه‌ای مرکب چند قلمی بر روی کاغذ

● **ارزشیابی این درس بر اساس کارهای انجام شده در طول ترم و ارائه یک پروژه نهایی در پایان ترم خواهد بود.**

کارگاه خوشنویسی (۴)

شمارهٔ درس: ۶۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه خوشنویسی (۳)

هدف:

کسب مهارت در انواع مختلف چلیپا، کتابت، قطعه نویسی و .....

سرفصل دروس:

- ترکیب و نوشتن اندازه‌های مختلف کتابت از غبار تا کتاب جلی به خط نستعلیق
- ترکیب قطعات و قطعه نویسی در اندازه‌های مختلف به خط نستعلیق
- ترکیب‌های شکسته برای چلیپای مختلف یا کتابت قرآن و متن نویسی خط نسخ یا ثلث
- مشق انواع مختلف خط ثلث یا نسخ از خطوط قدما

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.**

نسخه خوانی و آشنایی با نسخ خطی

شمارهٔ درس: ۶۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: کارگاه خوشنویسی (۳)

هدف:

آشنایی با نسخ خطی و ایجاد مهارت و توانایی در نسخه خوانی

سرفصل دروس:

- آشنایی با قدیمی‌ترین نسخ خطی در ایران
- تعریف نسخه خطی و ویژگی‌های آن (نسخه‌های خطی اسناد تمدن‌ها)
- معرفی انواع نسخه‌های خطی و ویژگی‌های آنها: (مصاحف و ادعیه- رسالات- دواوین- مرقّعات- جُنگ‌ها و سفینه‌ها و مجموعه‌های موضوعی- مناشیر- قباله‌ها- وقف‌نامه‌ها- شجره‌نامه‌ها- تذکره نامه‌ها- وصیت‌نامه‌ها و ....)
- آشنایی با استنساخ (نسخه‌برداری) و سابقه تاریخی آن- آداب استنساخ- مقابله و مقایسه و بررسی تعمیرات نسخ خطی و روش حک و اصلاح.
- آشنایی با فهارس و نقش کتاب «الفهرست ابن الندیم» در نسخه شناسی.
- آشنایی با نسخه آرایی و آداب آن (آرایش‌های همزمان- آرایش‌های الحاقی- ارقام الحاقی- اعراب الحاقی- تذهیب الحاقی- متن حاشیه و مرمت نسخ خطی- یادداشت‌های الحاقی و مهرها و علامات دیگر ....)
- آشنایی با سیاق نویسی (اصطلاحات، ارقام و اوزان و نقش آنها در نسخه خوانی)
- آشنایی با نسخ اصلی- بدلی- المثنی و ....
- چگونگی تهیه شناسنامه نسخ خطی (سلامت نسخ- قدمت- نفاست- زبان- شیوه‌های کتابت و

حسن خط- آرایش و تصاویر- سطربندی- حواشی- تاریخ تحریر و تألیف و کتابت و قطع نسخه و ....)

- معرفی اجمالی کتابخانه‌ها و مراکز تهیه و نگاهداری نسخ خطی: دژنبشت- بنای قدیم سارویه اصفهان- جندی شاپور- بیت الحکمه- کتابخانه سامانیان در بخارا- کتابخانه عضدالدوله دیلمی در شیراز- ربع رشیدی- کتابخانه ابن عباد دررى- کتابخانه هرات- کتابخانه آستان قدس رضوی- کتابخانه شیخ صفی‌الدین اردبیلی- کتابخانه ملی ایران- کتابخانه مجلس شورای اسلامی- کتابخانه ملک- کتابخانه دانشگاه تهران- کتابخانه آیت‌ا... گلپایگانی- کتابخانه آستانه مقدسه قم و ....

● ارزشیابی این درس به صورت ارائه یک گزارش نسخه شناسی و فهرست نویسی درباره یک اثر و آزمون کتبی در پایان ترم خواهد بود.

کارگاه تخصصی «خوشنویسی»

شمارهٔ درس: ۶۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه خوشنویسی (۳) همزمان با کارگاه خوشنویسی (۴)

هدف:

کسب مهارت در زمینه کاربردهای مختلف خط

سرفصل دروس:

- بررسی و شناخت قابلیت‌های کاربردی خطوط نستعلیق، شکسته، ثلث و کوفی و ....
- تمرین در زمینه کاربردهای مختلف قلم و انواع فرمهای کتابت، چلیپا، چلیپای مورب، حاشیه نویسی، قطعه، کتیبه، سیاه مشق و ....
- تمرین در زمینه کاربرد خط در هنر ارتباط تصویری، طراحی و نقاشی خط.
- تمرین در زمینه کاربرد خط در هنرهای صناعی
- تمرین در زمینه کاربرد خط در نگارگری
- تمرین در زمینه کاربرد خط در معماری

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.**

تاریخچه و مکاتب تذهیب

شمارهٔ درس: ۶۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخچه کتابت

هدف:

آشنایی با سیر تحول و تطور تذهیب و چگونگی شکل‌گیری مکاتب آن در دوره اسلامی.

سرفصل دروس:

- آشنایی با تزیین اولین مکتوبات و نسخ پیش از دورهٔ ساسانی
- آشنایی با تزیین کتاب در دوره ساسانی و تأثیر مانی و کتاب ارژنگ در این دوره
- بررسی تأثیر مانی و بیزانس در تزیین نسخ اوایل دورهٔ اسلامی
- بررسی جایگاه قرآن کریم و تأثیر آن در شکل‌گیری تذهیب در دورهٔ اسلامی
- آشنایی با تذهیب در دوره سلجوقی و ویژگی‌های آن.
- آشنایی با مکتب ایلخانی و تذهیب در این دوره و ویژگی‌های آن.
- بررسی مکاتب تیموری و ویژگی‌های تذهیب در دوران مذکور و معرفی هنرمندان آن.
- بررسی مکتب تبریز و ویژگی‌های تذهیب در دوران مذکور و معرفی هنرمندان آن.
- بررسی مکتب اصفهان و ویژگی‌های تذهیب در این دوره و معرفی هنرمندان آن.
- بررسی مکتب قاجار و ویژگی‌های تذهیب در این دوره و معرفی هنرمندان آن.
- معرفی شیوه‌های تذهیب در دوره معاصر و معرفی هنرمندان آن.

● **ارزشیابی این درس به صورت کتبی و ارائه تحقیق در پایان ترم خواهد بود.**

کارگاه طراحی سنتی (۴)

شمارهٔ درس: ۶۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه طراحی سنتی (۳)

هدف:

آشنایی عملی با ویژگی‌های طراحی سنتی در مهمترین ادوار و مکاتب هنری ایران در دوره اسلامی.

سرفصل دروس:

- بررسی و تجزیه و تحلیل طرحها و نقوش قالی و دستبافت‌ها در دورهٔ صفوی و شناخت ویژگی‌ها و طراحی از آن.

- بررسی و تجزیه و تحلیل طرحها و نقوش آثار فلزی در دورهٔ صفوی و شناخت ویژگی‌ها و طراحی از آن.

- بررسی و تجزیه و تحلیل طرحها و نقوش سفال و کاشی در دورهٔ صفوی و شناخت ویژگی‌ها و طراحی از آن.

- بررسی و تجزیه و تحلیل طرحها و نقوش تذهیب در دورهٔ تیموری و شناخت ویژگی‌ها و طراحی از آن.

- بررسی و تجزیه و تحلیل طرحها و نقوش گچبری‌ها، کاشی‌ها، آجرکاری‌های دورهٔ سلجوقی و شناخت ویژگی‌ها و طراحی از آن.

- بررسی و تجزیه و تحلیل طرحها و نقوش آثار فلزی دورهٔ سلجوقی و شناخت ویژگی‌ها و طراحی از آن.

- بررسی و تجزیه و تحلیل طرحها و نقوش سفال دورهٔ سلجوقی و شناخت ویژگی‌ها و طراحی از آن.

- بررسی و تجزیه و تحلیل طرحها و نقوش سفال‌های قرون اولیه اسلامی چون نیشابور، ری و .... شناخت ویژگی‌ها و طراحی از آن.

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.**

کارگاه طراحی تشعیر

شمارهٔ درس: ۶۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه طراحی سنتی (۳) همزمان با کارگاه طراحی سنتی (۴)

هدف:

آشنایی عملی طراحی انواع نقوش در تشعیر و ترکیبات آن.

سرفصل دروس:

- مروری بر تشعیر در دوره‌های مختلف
- طراحی انواع نقوش گیاهی در تشعیر
- طراحی انواع پرندگان و دیگر نقوش حیوانی در تشعیر
- طراحی نقوش گرفت و گیر در تشعیر
- طراحی ترکیبی از نقوش گیاهی و جانوری
- طراحی نقوش ختایی در تشعیر
- طراحی نقش انسان و چگونگی تلفیق آن با سایر نقوش تشعیر
- طراحی تشعیر برای حاشیه
- طراحی تشعیر برای متن
- طراحی تشعیر در تلفیق با خط

● ارزشیابی این دروس به صورت ارائه کارهای انجام شده در طول ترم و یک پروژه نهایی در پایان ترم خواهد بود.

کارگاه طراحی سنتی (۵)

شمارهٔ درس: ۶۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه طراحی سنتی (۴)

هدف:

مهارت در ترسیم و خلاقیت و نوآوری در طرحهای سنتی با حفظ اصول و مبانی طراحی سنتی ایران.

سرفصل دروس:

- بررسی ویژگی‌ها و اصول و مبانی طراحی سنتی در ایران.
- طراحی با توجه به نوع اثر بر اساس یکی از مکاتب هنری ایران و تحول و نوآوری در آن.
- طراحی بر اساس یکی از رشته‌های هنری سنتی (طرحهای خفی* چون: تذهیب، زری، قلمزنی و ....) و تحوّل و نوآوری در آن.
- طراحی بر اساس یکی از رشته‌های هنرهای سنتی (طرحهای جلی** چون: سفال، فرش، معرق و ....) و تحوّل و نوآوری در آن.

● ارزشیابی این درس بر اساس کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.

---

* - منظور از طرحهای خفی، طراحی در اندازهٔ کوچک است.

** - منظور از طرحهای جلی، طراحی در اندازهٔ بزرگ است.

کارگاه تشعیر (۱)

شمارهٔ درس: ۶۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه طراحی سنتی (۳)

هدف:

طراحی تشعیر و قلم‌گیری و رنگ‌آمیزی و اجرای نهایی آن.

سرفصل دروس:

- طراحی برای یک حاشیه تشعیر.
- قلمگیری و تمرین و مهارت در آن.
- آماده ساختن انواع رنگ طلایی.
- رنگ‌آمیزی و اجرای نهایی تشعیر.
- آشنایی با تشعیر الوان.

● ارزشیابی این درس بر اساس کارهای انجام شده در طول ترم و ارائه یک پروژه نهایی در پایان ترم خواهد بود.

کارگاه صحافی سنتی و جلدسازی (۱)

شمارهٔ درس: ۶۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: آشنایی با کاغذسازی و بوم سازی

هدف:

آشنایی با ابزار و مواد و اصول صحافی و جلدسازی سنتی و روشهای ساخت آنها.

سرفصل دروس:

- آشنایی با مواد و روشهای آماده سازی و کاربرد آنها در صحافی و جلدسازی سنتی.

- انواع چسب‌ها شامل: سریش، سریشم، صمغ، نشاسته، سفیده تخم‌مرغ و کتیرا.

- انواع کاغذها، مقوا، پوست و چرم، پارچه و نخ.

- انواع رنگهای معدنی و گیاهی، طلای ورق و پودر طلا و ....

- آشنایی با ابزارهای برش و دوخت شامل: انواع مقراض، کارد برش، شفره، کج گارد، ستاره و خط‌کش، انواع سوزن و درفش و سنگ زیر دست.

- آشنایی با ابزارهای تراش: کارد برش (سیف) سوهان و سمباده، مصقل و تخته صیقل.

- آشنایی با سایر ابزارها: مشته، قید و شکنج، قلم موهای نقاشی و افشان و ....

- آشنایی عملی با مراحل صحافی: ته‌دوزی یک ورقی (یک بندی) دو ورقی (دو بندی)، جزوه‌بندی، درفشی، پیرازه و شیرازه‌بندی، انواع شیرازه‌بندی، وصلی بندی، استفاده از قید و شکنج، تراش و سیفه.

- آشنایی عملی با مراحل ساخت جلدهای چرمی: تراشیدن چرم و آماده‌سازی آن، جلدهای چرمی یک لایی، مغزی، ساخت یک نمونه جلد چرمی ساده.

● **ارزشیابی این درس به صورت ارزیابی آثار عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.**

کارگاه کاغذسازی و بوم سازی سنتی

شمارهٔ درس: ۷۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: آشنایی با کاغذسازی و بوم سازی سنتی

هدف:

آشنایی عملی دانشجویان با فنون کاغذسازی سنتی و روشهای آماده‌سازی و کاربردهای آن و همچنین ساخت انواع بومهای سنتی.

سرفصل دروس:

- تهیه و آماده‌سازی مواد و مصالح و لوازم کار در کاغذسازی و بوم‌سازی سنتی.

- ساخت برخی از انواع کاغذهای دست‌ساز.

- آهار و روشهای ساخت آن- ساخت چند نوع آهار ساده برای کاغذ و مهره‌زنی و روشهای خاص آن.

- ساخت رنگهای سنتی (رنگ‌گیری از مواد معدنی، نباتی، حیوانی).

- اساخت کاغذهای الوان رنگ‌آمیزی به روشهای غوطه‌ور (غرقه)- آغشتن و انواع آن (مستقیم سطوح صیقلی و صاف، مرمر و .... سطوح منقوش و روشهای مختلف لایه‌گذاری و ....)

- آشنایی عملی با روشهای مختلف تزیین کاغذ (انواع افشان‌کاری، حل‌کاری، انگ یا صنعت عکس و ....)

- آشنایی عملی با روشهای ترکیبی در رنگ‌آمیزی و تزیین کاغذ.

- روش ابرد و بادسازی، روشهای رنگ برداری و انتقال آن برکاغذ، چوب، پارچه، قلمدان و جلد و ....

- ساخت آهار برای ابری سازی نظیر آهار، نشاسته، شنبلیله، حریطه و ....

- ابری سازی‌های تک رنگ و چند رنگ- روشهای ترکیبی آن- سایر روشهای تفننی و ابداعی امروز
- آشنایی عملی با روشهای ابری سازی نقش بر آب
- تهیه و آماده سازی مواد، مصالح و لوازم کار بوم‌سازی سنتی.
- ساخت چسب‌های سنتی مورد استفاده در بوم‌سازی سنتی.
- روشهای ساخت و انواع بومهای کاغذی، مقوایی، کاغذ فشرده و ....
- ساخت انواع بومهای لاکی و روغنی و ....
- ساخت انواع بومهای تزئینی (مرغش، زرین، زراندود، سیمین، سیم اندود، چرمین، قیامت، دودی و زرافشان).
- ساخت اشکال مختلف بوم (تخت، قالبی، گود، برجسته، حجمی (هندسی و غیر هندسی).

● ارزشیابی این درس به صورت ارائه یک پروژه عملی در پایان ترم خواهد بود.

زیبایی شناسی تذهیب

شمارهٔ درس: ۷۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: کارگاه تذهیب (۱) -مبانی زیبایی‌شناسی

هدف:

آشنایی با اصول زیبایی شناسی تذهیب

سرفصل دروس:

- مروری بر اصول زیبایی شناسی در هنر اسلامی
- تجزیه و تحلیل عناصر اصلی در زیبایی شناسی تذهیب چون: قرینه سازی‌ها، گردش‌ها، جزء و کل و ....
- تشبیه و تنزیه در تذهیب و بررسی زیبایی شناسی آن.
- وحدت اجزاء در ترکیبات طراحی تذهیب.
- تجزیه و تحلیل نقوش تذهیب و سیر تحوّل و تطور آن در مکاتب مختلف و بررسی آنها از منظر زیبایی شناسی.
- بررسی تجزیه و تحلیل رنگ در زیبایی شناسی تذهیب.
- تجزیه و تحلیل رنگ در مکاتب مختلف و بررسی زیبایی شناسانه آن.

● **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی و ارائه کار تحقیقی در پایان ترم خواهد بود.**

کارگاه مثنی سازی تذهیب

شمارهٔ درس: ۷۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه طراحی تشعیر - کارگاه تذهیب (۱)

هدف:

مثنی سازی و آشنایی عملی با شیوه‌های اجرایی مهمترین مکاتب تذهیب در ایران.

سرفصل دروس:

- بررسی اجمالی و تجزیه و تحلیل مکاتب تذهیب سلجوقی، ایلخانی، تیموری و صفوی.

- مثنی سازی* طراحی از کتیبه، سرلوح و حاشیه در آثار برجسته مکاتب سلجوقی، تیموری، صفوی.

- مثنی سازی طراحی، رنگ گذاری و اجرای کامل یک سرلوح از یکی از آثار برجستهٔ مکاتب تذهیب ایران.

- مثنی سازی طراحی رنگ گذاری و اجرای کامل یک تذهیب از یکی از آثار برجستهٔ مکاتب تذهیب ایران.

● ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.

---

* - مثنی سازی اجرای مجدد از روی یک اثر که اصطلاح قدیمی است و به جای کپی سازی بکار رفته است.

کارگاه تشعیر (۲)

شمارهٔ درس: ۷۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه طراحی سنتی (۵)

هدف:

کسب مهارت در طراحی و اجرای نهایی تشعیر.

سرفصل دروس:

- طراحی و رنگ‌آمیزی و قلمگیری تشعیر.
- اجرای یک متن تشعیر.
- اجرای یک حاشیه تشعیر به شیوهٔ الوان.
- تلفیق نقوش انسانی در طرح تشعیر و رنگ‌آمیزی و اجرای نهایی آن.

● ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.

کارگاه صحافی سنتی و جلدسازی (۲)

شمارهٔ درس: ۷۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه تشعیر (۱)

هدف:

آشنایی و کسب مهارت در ساخت انواع جلدهای سنتی

سرفصل دروس:

- آشنایی با ابزارها و قالب‌های مختلف ضربی: چوبی، چرمی و فلزی و ....
- آشنایی عملی با ساخت جلدهای چرمی سوخت شامل «دولت» جلد و سرطبل و عطف به ترتیب زیر:
  - طراحی جلد بر اساس ترنج و سر ترنج و کتیبه‌های بازوبندی.
  - بررسی و نقش‌بندی بر روی چرمهای مناسب هرکدام
  - استفاده از انواع قالب‌های ضربی برای طلاکوبی
  - اجرای کامل جلد سوخت و طلاکوب.

● ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی انجام شده در طول تـرم خواهد بود.

کاربرد خوشنویسی در تذهیب

شمارهٔ درس: ۷۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی - نظری

پیشنیاز: زیبایی‌شناسی تذهیب

هدف:

آشنایی با شیوه‌های کاربردی خوشنویسی در تذهیب و درک ارتباط موزون بین خطوط و تذهیب.

سرفصل دروس:

- آشنایی با شیوه‌های مختلف رنگه نویسی همراه با رعایت اصول تناسب و موازنه تذهیب در خطوط.
  - سیاهی قلم، سپید قلم و زرین قلم بر روی زمینه‌های مختلف الوان به تناسب هرکدام.
  - طراحی خوشنویسی به قلم جلی شامل رنگ‌آمیزی داخل لوله به وسیله قلم مو و زرنگاری ساده سطح آن.
- آشنایی با شیوه‌های تحریر خطوط به (سیاهی محرز، محرّر، سفیداب محرّر) و انتخاب آرایه‌های مناسب برای هرکدام.
- آشنایی عملی با زرنگاری خالص خطوط (تذهیب خالص، زرین به سیاهی و الوان و زر)
- آشنایی عملی با چگونگی تناسب‌های خط و تذهیب (انضباط شکل و رنگ):
  - اصول جدول‌کشی و کادربندی که قطعات ادبی و الواح قرآنی.

○ تناسب‌های خط و تذهیب در سرلوح، سر سوره شمسه، شرفه و حواشی کتب.

○ تناسب‌های خط و تذهیب در چلیپانویسی، کتابت، سیاه مشق، خطوط جلی و خفی و ....

○ تناسب‌های تذهیب و سطربندی، بین السطور مذهب، بین السطور گلزار، بین السطور متن مخطط و محرّر.

- آشنایی عملی با ترصیع خطوط (انواع خطوط گلزار حداقل یک نمونه نستعلیق و ثبت) خطوط مذهب و مرصع (با استفاده از خطوط کوفی، ثلث، نستعلیق و شکسته).

● ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.

کارگاه تذهیب (۲)

شمارهٔ درس: ۷۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه تذهیب (۱)، زیبایی‌شناسی تذهیب

هدف:

آشنایی عملی با طراحی و شیوه‌های اجرایی حاشیه و شمسه به شیوه رنگهای جسمی در تذهیب.

سرفصل دروس:

- طلااندازی و مهره زدن (آماده نمودن طلا و حل کردن آن).
- قلمگیری طرح.
- رنگ‌اندازی زمینه به صورت جسمی.
- رنگ‌اندازی گلها و برگها و نقوش.
- سایه زدن و دمشور زدن.
- طراحی واگیره و اجرای آن برای یک حاشیه در ترکیب گلهای ختایی و اسلیمی به شیوه رنگهای جسمی.
- طراحی واگیره و اجرای آن برای شمسه در ترکیب گلهای ختایی و اسلیمی به شیوه رنگهای جسمی.
- جدول‌کشی و انجام مراحل نهایی.

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.**

کارگاه تخصصی «طراحی سنتی و تذهیب»

شمارهٔ درس: ۷۷

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: همزمان با کاربرد خوشنویسی و تذهیب

هدف:

کسب مهارت در طراحی و اجرای تذهیب با توجه به شیوه‌های متن انتخابی.

سرفصل دروس:

انتخاب یک صفحه خوشنویسی و نگارگری و طراحی و تذهیب آن و رنگ‌آمیزی و اجرای مراحل نهایی به شیوه رنگهای جسمی و روحی.

- طراحی و اجرای یک صفحه با شمسه و یا سرلوح متناسب جهت صفحه بدرقه و صفحه افتتاح برای کتاب و رنگ‌آمیزی و اجرای مراحل نهایی به شیوه رنگ‌های جسمی و یا روحی.

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.**

بررسی ویژگی‌های مکاتب نگارگری (۱)

شمارهٔ درس: ۷۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تاریخچه نگارگری

هدف:

بررسی، تجزیه و تحلیل و مقایسه تطبیقی مکاتب نگارگری و آثار برجسته نگارگران از نقاشی مانوی تا نگارگری مکتب تبریز در دوره صفویه.

سرفصل دروس:

- تجزیه و تحلیل نقاشی‌های مانوی بدست آمده از تورفان و شیوه ترکیب‌بندی و تأثیرات آن در دوره‌های بعد.

- تجزیه و تحلیل آثار مکتب بغداد در دورهٔ عباسی و چگونگی ترکیب‌بندی و تأثیرپذیری از هنر ایرانی و بیزانس و مقایسه بین آنها و بررسی نگاره‌های کتاب‌هایی چون منافع الحیوان، ایستوریدوس الجزری و ....

- تجزیه و تحلیل آثار مکتب سلجوقی خصوصاً نقاشی‌های سفال‌های مینایی و زرین فام این دوره و کتاب‌های مقامات حریری و اندرزنامه و بررسی ترکیب‌بندی، رنگ‌آمیزی و مقایسه آنها با مکتب عباسی.

- تجزیه و تحلیل آثار مکتب تبریز در دورهٔ ایلخانی و چگونگی ترکیب‌بندی و تأثیراتی که از نقاشی چین می‌پذیرد و بررسی نگاره‌های کتاب‌های شاهنامه ابوسعیدی، منافع الحیوان، جامع التواریخ و ....

- تجزیه و تحلیل آثار مکتب شیراز چگونگی تقسیم‌بندی دوره‌های مختلف در این مکتب و مقایسه این آثار و چگونگی تأثیرگذاری بر مکتب پس از خود و بررسی کتاب‌هایی چون خاوران نامه، دیوان خواجوی کرمانی، شاهنامه‌های مصور شده در شیراز چون شاهنامه محمد جوکی، شاهنامه بادلیان و ....

- تجزیه و تحلیل آثار مکتب هرات و چگونگی ترکیب‌بندی و رنگ‌آمیزی و ویژگی‌های این مکتب و بررسی آثار نگارگران مکتب هرات چون غیاث‌الدین نقاش، کمال‌الدین بهزاد و .... در کتاب‌هایی چون

کلیله و دمنه، شاهنامه باسینقری، خمسه نظامی و ....

- بررسی تطبیقی آثار و مکاتب عنوان شده و بیان وجوه مشترک آنها
- بررسی تطبیقی نگاره‌های مکتب هرات با سایر مکاتب پیش از آن



● ارزشیابی این درس به صورت تجزیه و تحلیل و بررسی آثار بر اساس سرفصل‌های فوق در طول ترم و ارائه یک پروژه پژوهشی در پایان ترم خواهد بود.

کارگاه طراحی نگارگری (۱)

شمارهٔ درس: ۷۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه طراحی سنتی (۳)

هدف:

آشنایی با نحوه طراحی و اندام‌شناسی انسانی، حیوانی، نباتی و جمادی در نگارگری.

سرفصل دروس:

- آشنایی با خطوط سیال نگارگری در ایجاد شکل‌ها.

- شناخت بخش‌های اصلی در هر یک از اندامهای انسانی، حیوانی؛ و طراحی از آنها به منظور آشنایی با نحوه طراحی نگارگری.

- آشنایی با امکانات مداد در اجرای نشست و برخاست‌های آن، متناسب با حالت قلمگیری در نگارگری.

- طراحی از اندامهای انسانی، حیوانی و اجزاء اندام هر یک از آنها.

- طراحی انواع درختان، بوته‌ها، صخره‌ها، آب، آتش، ابر و .... به منظور شناخت حالات و اشکال هر یک از آنها.

● ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.

آشنایی با مواد و ابزار کار نگارگری

شمارهٔ درس: ۸۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی-نظری

پیشنیاز: کارگاه طراحی سنتی (۲)

هدف:

آشنایی با مواد و مصالح و ابزارهای مورد استفاده در نگارگری و هنرهای وابسته و نحوهٔ کاربرد آنها.

سرفصل دروس:

- آشنایی با انواع قلم در نگارگری (انواع مداد و قلم‌های حیوانی و فلزی) و نقش و صفات آنها.

- آشنایی با ساخت قلم موی نگارگری (نیزه‌ای و گندمی) و مراحل تهیهٔ عناصر مختلف آن.

- آشنایی با نحوهٔ بکارگیری و انواع قلم‌های فلزی: قلم جدول‌کشی - ترلینگ - راپید و ....

- تقسیم‌بندی رنگها در نگارگری، رنگهای روحی و جسمی و جایگاه هرکدام.

- آشنایی با مواد مولد رنگهای جسمی، سفیداب، سرنج، لاجورد، شنجرف، اُخری و ....

- روش تهیه و استفاده از رنگهای جسمی: شناخت صمغ‌ها و سریش‌هایی که برای تهیهٔ «بست رنگ» بکار می‌روند، تهیهٔ عملی چند رنگ جسمی از سفیداب، سرنج، لاجورد، اُخری و ....

- آشنایی با مواد مولد رنگهای روحی و تهیهٔ چند نمونه از رنگهای روحی نظیر رنگ‌های زعفرانی - حنایی و سایر گیاهان رنگی.

- آشنایی با تهیهٔ رنگهای «جسمی حل کاری نظیر ساخت رنگهای زرّین، سیمین و اکلیلی و جایگاه هرکدام در نگارگری و هنرهای وابسته».

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای انجام شده در طول ترم و امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.**

کارگاه تذهیب (۱)

شمارهٔ درس: ۸۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: آشنایی با تذهیب

هدف:

سرفصل دروس:

- آشنایی با شیوه‌های طراحی مکتب اصفهان و شناخت روابط شکل‌ها در اندامهای انسانی.
- آشنایی با شیوه‌های طراحی مکتب تبریز و طراحی از اندامهای انسانی، حیوانی و اقسام نباتات و جمادات، به منظور شناخت عملی زیبایی‌شناسی هر یک از آن‌ها.
- آشنایی به نحوه طراحی مکتب هرات با تاکید بر آثار شبح‌زاده.
- آشنایی با بافتهای جمادی (صخره، سنگ، تپه).
- آشنایی با بافتهای نباتی (انواع تنه درختان، گلها و بوته‌ها).
- آشنایی با بافت بدن حیوانات.

ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.

در زمینه شناخت بافت در طراحی با مداد سیاه می‌بایست دانشجویان را به سه نوع خاکستری برای ایجاد هر بافت آشنا نمود. به این ترتیب که ابتدا تاریکی و روشنی موجود در هر شیئی را به سه سطح خاکستری از روشن‌ترین خاکستری موجود در شیئی، تا تیره‌ترین خاکستری تفکیک نمود و سپس همین تمرین را با پرداز و یا هاشور با مداد انجام داد. در این حالت سطوح خاکستری به بافت نگاره تبدیل شده و جنسیت اشیاء و بافت خاص نگارگری درک می‌شود.

کارگاه نگارگری(۱)

شمارهٔ درس: ۸۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: آشنایی با نگارگری

هدف:

آشنایی با شیوه‌های ساخت و ساز و رنگ‌آمیزی نگاره‌های استادان مکتب هرات ومثنی سازی از آنها

سرفصل دروس:

- انتخاب یک اثر مکتب هرات*با مشورت استاد طراحی و رنگ‌آمیزی دقیق از آن.
- قلمگیری و ساخت و ساز براساس نحوه‌پردازهای خاص مکتب هرات**.

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه یک اثر مثنی‌سازی از مکتب هرات در پایان ترم خواهد بود.**

---

* - دانشجویان می‌توانند اندازهٔ اثر را کمی بزرگتر از اندازهٔ اصلی در نظر بگیرند.

** - ضرورت دارد پس از انتخاب اثر اجزاء آن، بطور جداگانه ساخت و ساز شود.

کارگاه تشعیر (۱)

شمارهٔ درس: ۸۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه طراحی سنتی (۳)

هدف:

طراحی تشعیر و قلم‌گیری و رنگ‌آمیزی و اجرای نهایی آن.

سرفصل دروس:

- طراحی برای یک حاشیه تشعیر.
- قلمگیری و تمرین و مهارت در آن.
- آماده ساختن انواع رنگ طلایی.
- رنگ‌آمیزی و اجرای نهایی تشعیر.
- آشنایی با تشعیر الوان.

● **ارزشیابی این درس بر اساس کارهای انجام شده در طول ترم و ارائه یک پروژه نهایی در پایان ترم خواهد بود.**

بررسی ویژگی‌های مکاتب نگارگری (۲)

شمارهٔ درس: ۸۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: بررسی ویژگی‌های کارگاه تخصصی (طراحی سنتی و تذهیب) نگارگری (۱)

هدف:

بررسی، تجزیه و تحلیل و مقایسه تطبیقی مکاتب نگارگری و آثار برجسته نگارگران از مکتب تبریز در دورهٔ صفویه تا پایان دوره قاجاریه.

سرفصل دروس:

- تجزیه و تحلیل آثار مکتب تبریز در دورهٔ صفویه و چگونگی ترکیب‌بندی و رنگ‌آمیزی و ویژگی‌های این مکتب و بررسی آثار نگارگران مکتب تبریز چون سلطان محمد، میرزاعلی، میرک و .... در کتاب‌هایی چون شاهنامه شاه طهماسبی، خمسه نظامی، حافظ کارتیه و ....

- تجزیه و تحلیل آثار مکاتب هند و ایرانی و عثمانی و چگونگی ترکیب‌بندی‌ها و رنگ‌آمیزی آنها و مقایسه با مکتب تبریز در دورهٔ صفویه.

- تجزیه و تحلیل آثار مکتب قزوین و چگونگی ترکیب‌بندی و رنگ‌آمیزی و بررسی روند تأثیرپذیری از نقاشی اروپایی و آثار نگارگرانی چون سیاوش گرجستانی، مراد دیلمی و .... در شاهنامه شاه اسماعیلی و .... و آثار مربوط به شیوه مشهد در این دوران.

- تجزیه و تحلیل آثار مکتب اصفهان و چگونگی ترکیب‌بندی و رنگ‌آمیزی و تأثیر نقاشی اروپایی در این دوره و شیوه نگارگرانی چون رضا عباسی و آقارضا و تأثیر محمدزمان در شکل‌گیری نقاشی متأثر از نقاشی‌های اروپایی در ایران.

- تجزیه و تحلیل آثار مکتب زندیه و چگونگی ترکیب‌بندی و رنگ‌آمیزی و چگونگی شکل‌گیری و ساخت و ساز شیوه گل و مرغ‌سازی و آثار بجای مانده در قلمدان‌ها و قاب آینه‌ها و نقاشی‌های لاکی.

- تجزیه و تحلیل آثار مکتب قاجاریه در سه دوره مختلف و چگونگی ترکیب‌بندی و رنگ‌آمیزی در این دوران و نقاشی‌های رنگ و روغنی و خیالی نگاری و آغاز شیوه چاپ سنگی و نقاشی‌های این شیوه در دوره قاجاریه.

- بررسی تطبیقی آثار و مکاتب عنوان شده و بیان وجوه مشترک آنها.



● ارزشیابی این درس به صورت تجزیه و تحلیل و بررسی آثار بر اساس سرفصل‌های فوق در طول ترم و ارائه یک پروژه پژوهشی در پایان ترم خواهد بود.

کارگاه طراحی نگارگری (۲)

شمارهٔ درس: ۸۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: بررسی ویژگیهای مکاتب نگارگری (۱)

هدف:

شناخت شیوه‌های طراحی در نگارگری و نحوه ایجاد بافت با مداد

سرفصل دروس:

- آشنایی با شیوه‌های طراحی مکتب اصفهان و شناخت روابط شکل‌ها در اندامهای انسانی.
- آشنایی با شیوه‌های طراحی مکتب تبریز و طراحی از اندامهای انسانی، حیوانی و اقسام نباتات و جمادات. به منظور شناخت عملی زیبایی شناسی هر یک از آنها.
- آشنایی با نحوه طراحی مکتب هرات با تأکید بر آثار شیخ‌زاده.
- آشنایی با بافت‌های جمادی (صخره، سنگ، تپه).
- آشنایی با بافت‌های نباتی (انواع تنه درختان، گلها و بوته‌ها).
- آشنایی با بافت بدن حیوانات.

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.**

در زمینه شناخت بافت در طراحی و مداد سیاه می‌بایست دانشجویان را با سه نوع خاکستری برای ایجاد هر بافت آشنا نمود. به این ترتیب که ابتدا تاریکی و روشنی موجود در هر شیئی را به سه سطح خاکستری از روشن‌ترین خاکستری موجود در شیئی، تا تیره‌ترین خاکستری تفکیک نموده و سپس همین تمرین را با پرداز و یا هاشور یا مداد انجام داد. در این حالت سطوح خاکستری به بافت نگاره تبدیل شده و جنسیت اشیاء و بافت خاص نگارگری درک می‌شود.

کارگاه «نگارگری» (۲)

شمارهٔ درس: ۸۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه نگارگری (۱)

هدف:

طراحی و اجرای یک نگاره براساس مضمونی از فرهنگ و ادب اسلامی براساس اصول و مبادی نگارگری قدیم ایران.

سرفصل دروس:

- انتخاب یک مضمون از فرهنگ و ادب اسلامی و یا الهام از مضامین متعالی انقلاب اسلامی.
- برداشت هنری از مضمون به صورت یک طرح که بیان کننده کلیت مضمون باشد.
- پرداخت طرح و افزودن عناصر جنبی برای کمک به القاء بیشتر مضمون مورد نظر.
- اصلاح ترکیب بندی.
- رنگ‌آمیزی و ترکیب آن، متناسب با مضمون.
- ساخت و سازنهایی و مراحل پایانی کار، همچون جدول کشی، و...

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه یک نگاره با مضمونی مشخص و متعالی در پایان ترم خواهد بود.**

کارگاه تذهیب (۲)

شمارهٔ درس: ۸۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه تذهیب (۱)

هدف:

آشنایی و بررسی سیر تحول و تطور دیوارنگاری در ادوار مختلف تاریخ ایران.

سرفصل دروس:

- آشنایی با دیوارنگاری غارها در ایران.
- آشنایی با دیوارنگاری در دورهٔ استقرار (آغاز شهرنشینی)
- آشنایی با دیوارنگاری دوره ایلام
- آشنایی با دیوارنگاری (ماد، هخامنشی)
- آشنایی با دیوارنگاری اشکانیان
- آشنایی با دیوارنگاری ساسانیان.
- آشنایی با دیوارنگاری در دوران اولیه اسلامی
- آشنایی با دیوارنگاری در دوره سلجوقی
- آشنایی با دیوارنگاری در دوره ایلخانی
- آشنایی با دیوارنگاری در دوره تیموری
- آشنایی با دیوارنگاری در دوره صفوی
- آشنایی با دیوارنگاری در دوره زندیه و قاجاریه

● **ارزشیابی این درس بصوره ارائه کار تحقیقی و امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.**

کارگاه نگارگری (۳)

شمارهٔ درس: ۸۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: همزمان کارگاه مثنی سازی خیالی نگاری

هدف:

آشنایی با شیوه‌های ساخت و ساز و رنگ‌آمیزی نگاره‌های استادان مکتب هرات و مثنی سازی از آنها.

سرفصل دروس:

- انتخاب یک اثر از مکتب هرات* با مشورت استاد طراحی و رنگ‌آمیزی دقیق از آن.
- قلمگیری و ساخت و ساز بر اساس نحوه پردازی‌های خاص مکتب هرات.**

● ارزشیابی این درس به صورت ارائه یک اثر مثنی سازی از مکتب هرات در پایان ترم خواهد بود.

* - دانشجویان می‌توانند اندازهٔ اثر را کمی بزرگتر از اندازه اصلی در نظر بگیرند.

** - ضرورت دارد پس از انتخاب اثر اجزاء آن، به طور جداگانه ساخت و ساز شود.

کارگاه گل و مرغ سازی

شمارهٔ درس: ۸۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه نگارگری (۳)

هدف:

آشنایی عملی با طراحی و شیوه‌های گل و مرغ سازی.

سرفصل دروس:

- آشنایی با تاریخچهٔ گل و مرغ در هنرهای سنتی.
- آشنایی با کاربردهای گل و مرغ در هنرهای دیگر: جلدسازی، قلمدان سازی، قاب آئینه و چوب، کاشی، شیشه، قالی، منبّت، معرّق، خاتم، دیوارنگاری، گچ‌بری و هنرهای فلز.
- طراحی از انواع گلها و بته‌ها (زنبق، قندق، گل محمدی و ....) از آثار قدما و طبیعت.
- طراحی از انواع مرغها (بلبل، طاووس، شهره و ....) از آثار قدما و طبیعت.
- تجزیه و تحلیل آثار قدما و طراحی ترکیب‌بندی و مرغ بر اساس آن.
- آشنایی با روش پرداز سیاهی قلم آثار قدما.
- طراحی و اجرای یک نگاره گل و مرغ به شیوه پرداز سیاهی قلم.
- آشنایی با روش پرداز الوان و اجرای یک نمونه از گلها و مرغهای آثار قدما.
- طراحی و اجرای یک نگاره گل و مرغ به شیوهٔ پرداز الوان.

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه کارهای عملی انجام شده در طول ترم خواهد بود.**

تذکر: در هر دو مرحله اجرای سیاهی قلم و الوان توصیه می‌شود با استفاده از گلها و مرغهای موجود در در آثار قدما ترکیبی جدید با رعایت اصول ترکیب‌بندی قدیم ارائه شود.

زیبایی شناسی نگارگری

شمارهٔ درس: ۹۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آشنایی با مواد و ابزار کار نگارگری

هدف:

آشنایی با جلوه‌های زیبایی شناسی هنرهای اسلامی در نگارگری.

سرفصل دروس:

- نقش و نگار و مشتقات آن همچون نگارگری، نگارگر، نگارخانه، نگارستان، و تأویل آن بر اساس تفکر عرفانی.
- جلوه‌های جمالی و جلالی در نگارگری.
- تشبیه و تنزیه در نگارگری و غلبه هر یک از آنها در دو جلوه نقوش متعیّن (نگارگری) و نقوش مجرد (تذهیب و گردچینی)
- جلوه‌های کثرت در وحدت و وحدت در کثرت نگارگری.
- جلوه‌های جزء و کل و نسبت آنها با یکدیگر در نگارگری.
- ظهور و بطون در نگارگری.
- تجزیه و تحلیل شکل‌ها در نگارگری بر اساس نسبت‌های پرگاری و بیان وحدت آنها از این طریق.
- تجزیه و تحلیل رنگهای نگارگری بر اساس معانی رنگها در عرفان اسلامی و نسبت آنها با شکلها و با توجه به مضامین نگاره.
- تجزیه و تحلیل در نگارگری بر اساس ترکیب‌های متقارن، متوازی، منتشر و ....
- نسبت تذهیب و نقوش گرد با مجموعهٔ نگارگری به عنوان وحدت جزء و کل.

● **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی و ارائه تحقیق در پایان ترم خواهد بود.**

کارگاه نگارگری (۴)



شمارهٔ درس: ۹۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: کارگاه نگارگری (۱)

هدف:

آشنایی عملی با ترکیب‌بندی طرح و رنگ و ارتباط آنها با یکدیگر از طریق ترکیب مفردات و همچنین آشنایی اولیه با مصورسازی موضوعی در نگارگری.

سرفصل دروس:

- انتخاب یک مضمون از متون ادبی قدیم و مطالعهٔ دقیق آن.
- آشنایی با تصویرهای شاعرانه و مجالس مختلف مضمون انتخاب شده.
- انتخاب یکی از مکاتب هرات، تبریز، قزوین، و اصفهان به منظور زمینه‌ای برای تصویرگری مضمون مورد نظر.
- انتخاب مفرداتی از انسان‌ها و حیوانات و عناصری از طبیعت و .... از مکتب انتخاب شده.*

● ارزشیابی ارائه یک نگارهٔ موضوعی با برگرفت از یکی از مضامین ادبی قدیم و ترکیب مفردات از نگاره‌های گذشته در پایان ترم خواهد بود.

---

* - ترکیب مفردات بر اساس مضمون انتخابی و متناسب با ترکیب‌بندی مکتب مورد نظر.

کارگاه تخصصی «نگارگری»

شمارهٔ درس: ۹۲

تعداد واحد:۴

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: همزمان با کارگاه طراحی نگارگری (۲)

هدف:

طراحی و اجرای یک نگاره بر اساس مضمونی از فرهنگ و ادب اسلامی بر اساس اصول و مبادی نگارگری قدیم ایران.

سرفصل دروس:

- انتخاب یک مضمون از فرهنگ و ادب اسلامی و یا الهام از مضامین متعالی انقلاب اسلامی.
- برداشت هنری از مضمون به صورت یک طرح که بیان کننده کلیت مضمون باشد.
- پرداخت طرح و افزودن عناصر جنبی برای کمک به القاء بیشتر مضمون مورد نظر.
- اصلاح ترکیب‌بندی.
- رنگ‌آمیزی و ترکیب آن، متناسب با مضمون.
- ساخت و ساز نهایی و مراحل پایانی کار، همچون جدول‌کشی، حاشیه و ....

● ارزشیابی این درس به صورت ارائه یک نگاره با مضمونی مشخص و متعالی در پایان ترم خواهد بود.

آشنایی با دیوارنگاری در ایران (اختیاری)

شمارهٔ درس: ۹۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی و بررسی سیر تحول و تطور دیوار نگاری در ادوار مختلف تاریخ ایران.

سرفصل دروس:

- آشنایی با دیوارنگاری غارها در ایران.
- آشنایی با دیوارنگاری در دورهٔ استقرار (آغاز شهرنشینی)
- آشنایی با دیوارنگاری دوره ایلام
- آشنایی با دیوارنگاری (ماد، هخامنشی)
- آشنایی با دیوارنگاری اشکانیان
- آشنایی با دیوارنگاری ساسانیان
- آشنایی با دیوارنگاری در دوران اولیه اسلامی
- آشنایی با دیوارنگاری در دوره سلجوقی
- آشنایی با دیوارنگاری در دورهٔ ایلخانی
- آشنایی با دیوارنگاری در دورهٔ تیموری
- آشنایی با دیوارنگاری در دورهٔ صفوی
- آشنایی با دیوارنگاری در دورهٔ زندیه و قاجاریه

● **ارزشیابی این درس به صورت ارائه کار تحقیقی و امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.**

آشنایی با دیوارنگاری در سایر ملل جهان (اختیاری)

شمارهٔ درس: ۹۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی و بررسی سیر تحول و تطور دیوار نگاری در ادوار مختلف تاریخ در سایر ملل.

سرفصل دروس:

- آشنایی با دیوارنگاری غارها در اروپا (غار لاسکو، آلفادر اودزه).
- آشنایی با دیوارنگاری در دوره نوسنگی در چتل هوبوک و ....
- آشنایی با دیوارنگاری در بین‌النهرین (سومر، اکد، بابل، آشور و بابل نوین)
- آشنایی با دیوارنگاری در مصر
- آشنایی با دیوارنگاری اژه و یونان
- آشنایی با دیوارنگاری در دوره اترسکها و روم
- آشنایی با دیوارنگاری در صدر مسیحیت
- آشنایی با دیوارنگاری در بیزانس و تأثیر آن بر دیوارنگاری ملل مسلمان
- آشنایی با دیوارنگاری در قرون وسطی و اروپا تا دوره کوتیک
- آشنایی با دیوارنگاری در دوره گوتیک و رنسانس
- آشنایی با دیوارنگاری در دوره باروک و روکوکو در ایتالیا و فرانسه
- آشنایی با دیوارنگاری در هندوستان

- آشنایی با دیوارنگاری در چین و ژاپن
- آشنایی با دیوارنگاری در آمریکای مرکزی، جنوبی، شمالی
- آشنایی با دیوارنگاری در هنر بدوی آفریقا- استرالیا



● ارزشیابی این درس به صورت ارائه کار تحقیقی و امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.

تاریخ تطبیق نگارگری ایران با نقاشی شرق (اختیاری)

شمارهٔ درس: ۹۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

بیان وجوه مشترک و افتراق هنر نگارگری اسلامی ایران با هنر نقاشی شرق.

سرفصل دروس:

- ویژگی‌های طراحی و ترکیب‌بندی نگارگری.
- ویژگی‌های رنگ‌آمیزی و ترکیب رنگ در کلیت یک نگاره.
- اساس رنگ شناسی و تعریف رنگ در نگارگری.
- ویژگی بافت و تنوع آن در نگارگری.
- ویژگی بیان نگارگری در ساحت‌های دینی، حماسی، عرفانی و اخلاقی.
- ویژگی طبیعت در نگارگری عدم پرسپکتیو در نگارگری و تبعات آن مشتمل بر: گسترش ساحت خیال، شکست زمان و مکان و ایجاد زمینه‌ای برای طرح زمان‌ها و مکان‌های متفاوت در یک نگاره، امکان ارتباط با ادبیات عرفانی و حماسی و ترجمه بیان ادبی به بیان تصویری، امکان ایجاد نسبت‌های غیر طبیعی، امکان ایجاد فضایی قدیمی و روحانی، امکان ایجاد وحدت همه عناصر اعم از طرح و رنگ در یک نگاره».
- مقایسه نگارگری با ویژگی‌های بصری هنر غارنشینان خصوصاً در طراحی و استفاده از خط.
- مقایسه نقاشی نگارگری با نقاشی مقابر مصری و بیان اشتراکات آنها در استفاده از سطوح رنگی و خط.
- مقایسه ویژگی‌های نگارگری با نقاشی‌های هندی قبل از تأثیرپذیری از نقاشی ایران و شناخت

اشتراک در بیان نمادگرایانه در هر دو هنر و همچنین مشابهت استفاده از عناصر هنری همچون خط، رنگ و سادگی در طرح.

- شناخت هنر هند پس از تأثیرپذیری از ایران به دلیل زمینه مناسب نقاشی هندی در برابر نگارگری به دلیل وجود زمینه مناسب.

- مقایسه نقاشی چینی و نگارگری و بیان اشتراک در نمادگرایی معنوی و مشابهت استفاده از عناصر هنری همچون خط و رنگ، بافت و طرح.



● **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی همراه با ارائه تحقیق در پایان ترم خواهد بود.**

تاریخ تطبیق نگارگری ایران با نقاشی غرب (اختیاری)

شمارهٔ درس: ۹۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

بیان وجوه مشترک و افتراق هنر نگارگری اسلامی ایران با هنر نقاشی غرب

سرفصل دروس:

- تطبیق و بررسی ویژگی‌های نقاشی یونانی، رومی با نگارگری و بیان وجوه افتراق و اشتراک آنها.
- مقایسه نگارگری با نقاشی‌های دیواری مسیحی، وجوه اشتراک در استفاده از سطوح رنگی و خطوط و بافت و همچنین دیدگاه مشترک و وجوه افتراق آنها.
- بررسی نگاره‌های ایرانی و نقاشی کلاسیک اروپایی و بیان افتراق بنیادین در طراحی، بافت و همچنین اختلاف در موضع دید (پرسپکتیو).
- مقایسه نگارگری با مکاتب نقاشی معاصر غرب و بیان اختلاف دیدگاه مجرد نگارگری با دیدگاه سوبژکتیو و ابژکتیو غرب.
- مقایسه نگارگری با برخی از شیوه‌های نقاشی التقاطی معاصر و تعیین تفاوت ذاتی آنها علیرغم اشتراکات ظاهری.

● ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی همراه با ارائه تحقیق در پایان ترم خواهد بود.

نگاره‌های حماسی* (اختیاری)

شمارهٔ درس: ۹۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با تأثیرات حماسه بر نگارگری و بررسی برخی از نگاره‌های حماسی به عنوان یکی از جلوه‌های بیان در نگارگری اسلامی ایران.

سرفصل دروس:

- تعریف حماسه در اندیشه‌های اساطیری (بین‌النهرین، هند، یونان، چین).
- تأثیر حماسه‌های اساطیری بر نقوش برجسته و نقاشی عصر اساطیر.
- معنای حماسه در تفکر اسلامی و شناخت انواع حماسه در فرهنگ اسلامی (حماسه جوانمردان، حماسه در مقام عرفان، حماسه‌سرایی در ادبیات ایران).
- نقش شاهنامه فردوسی در حماسه‌سرایی اسلامی ایران.
- تأثیر ادبیات حماسی خصوصاً شاهنامه فردوسی بر نگارگری.
- تجزیه و تحلیل برخی از نگاره‌های حماسی خصوصاً شاهنامه فردوسی در ادوار مختلف تاریخ نگارگری.

● **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی همراه با ارائه تحقیق در پایان ترم خواهد بود.**

---

* - مطالب در حد کتاب نگاره‌های حماسی نوشته آقای حسین عصمتی است.

نگاره‌های عرفانی* (اختیاری)

شمارهٔ درس: ۹۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی با تأثیر تفکر عرفانی بر ساختار نگارگری و همچنین شناسایی تأثیر برخی از مضامین عرفانی بر نگاره‌ها.

سرفصل دروس:

- آشنایی با اصول و مبانی عرفان اسلامی
- نسبت هنر و عرفان در تفکر اسلامی
- نسبت شعر و عرفان اسلامی
- تأثیر معانی عرفانی بر ساختار نگارگری.
- تأثیر ادبیات عرفانی بر نگارگری.
- نقش شاعرانی چون نظامی، مولوی، عطار، جامی، و .... در بیان به روایتگری هنرمندانه.
- معانی عرفانی به عنوان مهمترین مراجع تأثیرگذار عرفانی بر نگارگری.
- تجزیه و تحلیل برخی از نگاره‌های عرفانی متعلق به ادوار مختلف تاریخ نگارگری.

● ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی همراه با ارائه تحقیق در پایان ترم خواهد بود.

---

* - مطالب در حد کتاب نگاره‌های عرفانی نوشته خانم مینا صدری است.

کارگاه مرمت و نگهداری کاغذ و بومهای کاغذی (اختیاری)

شمارهٔ درس: ۹۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری-عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنایی عملی با فنون و روشهای مرمت و نگهداری کاغذ و بومهای کاغذی.

سرفصل دروس:

- آشنایی با اهمیت و ضرورت مرمت و نگهداری کاغذ و بومهای کاغذی.
- آشنایی اجمالی با پیشینه فنون مرمت و نگهداری کاغذ و بومهای کاغذی.
- آشنایی با فنون مرمت و روشهای مختلف آن.
- آشنایی با ابزارهای کار (شفره- کج کارد- انواع مقراض- سطاره- مُشتّه- سوزن و درفش‌ها- قید و شکنج- سنگ زیردست- تختهٔ صیقل- سنگ مهره و ....) و چگونگی کاربرد آنها.
- شناخت عملی مصالح سنتی:

الف: کاغذ سمرقندی- خانبالیق- کشمیری- بخارایی- دولت‌آبادی- ختایی- شیرازی- اصفهانی- خراسانی- خونه- بغدادی- شامی- کاغذهای ابری- کاغذ فرنگی- کاغذ ابری فرنگیساز و ....

ب: انواع پوست‌های دباغت: پوست آهو- رق- تیماج- میشن- ساغری و کمیخت و ....

ج: انواع چسب‌ها: سریش- سریشم- سریشم ماهی- صمغ- نشاسته- سفیدهٔ تخم‌مرغ- کتیرا و ....

د: انواع رنگهای گیاهی و حیوانی: حنا- پوست گردو- پوست پیاز- نار پوست- (پوست انار)- شنبلیله- روناس- تفاله چایی- قرمز دانه- حبر و سیاهی (مرکب‌های سنتی ویژهٔ پوست و کاغذ).

شناخت عملی فنون و روشها: دو پوسته کردن کاغذ- الحاق و الصاق- آهار چهره- تهیه و مسطر و

سطراندازی کاغذ- متن و حاشیه- زراندوز (طلا چسبانی)- جدول‌کشی و تحریر و دندان موشی.

- شناخت و بررسی عوامل آسیب‌رسان و روشهای جلوگیری از زیان‌های هر یک:

الف: عوامل حیوانی زیان‌رسان: موریانه- سوسک- کرمهای کتابخوار- موش و ....

ب: عوامل ناشی از استفاده نامناسب انسان: ساییدگی- مطموس شدن اوراق- شکستگی و سوختگی- پارگی اوراق- برش ناشیانه و انواع نگهدارنده‌های غلط نسخ و آثار هنری.

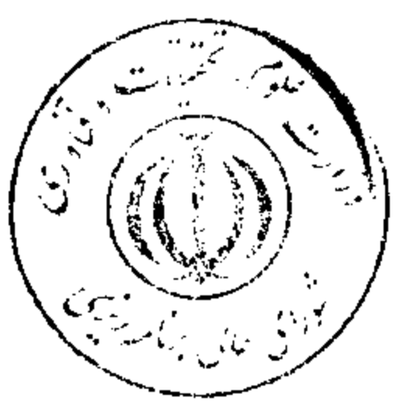
شناخت مواد سنتی ضد آفات و قارچ‌ها و کاربرد آنها: زاج طبیعی- زاج سبز- شنجرف- لاجورد- سرنج- جوشانده برگ کاج- مواد صمغی نظر انذوروت و انقوزه و ....

- شناخت فنون و روشهای تهیهٔ مقوا برای جلدسازی و قلمدان.

- شناخت عملی فنون و روشهای مرمت جلدهای روغنی و قلمدان.

الف: مرحلهٔ پاک کردن و برداشتن لایه‌های براق اثر (لاک یا روغن) و رفع آسیب دیدگی‌های بوم ذیربط.

ب: مرحلهٔ روغن‌زنی.



● ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی و ارزیابی یک نمونه مرمت ذیربط در پایان ترم خواهد بود.

آداب معنوی در هنرهای سنتی (اختیاری)



شمارهٔ درس: ۱۰۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

آشنا نمودن هنرجویان با معرفت عملی و اخلاق اسلامی هنرمندان مسلمان به عنوان جزء لاینفک دستیابی به حقیقت هنرهای سنتی.

سرفصل دروس:

- تعریف کلمه انسان و طرح دو ریشه «انس و نسیان» و بیان این مطلب که انسان تنها موجودی است که می‌تواند از وضع موجود خود به وضع دیگر سیر کند (انسان موجودی است سالک)

- تعریف سنت از دیدگاه قرآن و بیان وجوه افتراق «سنت الله و سنت الاولین» دو صورت هنر و تمدن دینی و غیر دینی و بیان این مطلب که هنرهای سنتی برگرفته از سنت الله‌اند.

- اصول ثابت و فروع متغیر در هنرهای سنتی.

- ضرورت شناخت روش صحیح درکسب معرفت هنر سنتی.

تعریف آداب معنوی به عنوان درس صحیح و عملی برای دستیابی به حقایق مکنون هنرهای سنتی.

- آشنایی با متون اخلاقی اسلام و فتوت نامه‌های عرفانی به عنوان متون راهنما در طریقت معنوی هنر سنتی.

- شناخت آداب دل، آداب چشم، آداب دست به عنوان عوامل مؤثر وجود هنرمند در ابداع اثر هنری.

● ارزشیابی این درس به صورت ارائه تحقیق «از طریق کتب و یا مصاحبه با پیشکسوتان هنرهای سنتی در زمینه آداب معنوی» و همچنین آزمون کتبی در پایان ترم خواهد بود.

آشنایی با صنایع دستی سایر ملل (اختیاری)

شمارهٔ درس: ۱۰۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

بررسی انواع پیشینهٔ تاریخی و ویژگی‌های صنایع دستی چند کشور شاخص جهان.

سرفصل دروس:

- آشنایی با شورای جهانی صنایع دستی و تشکیلات آن و فعالیت‌های بین‌المللی برای معرفی ارزش‌های صنایع دستی.

- آشنایی با خصوصیات صنایع دستی کشورهای آسیایی و بحث و بررسی پیرامون پیشینهٔ تاریخی، خصوصیات، انواع و تحولات صنایع دستی درکشورهای هند، چین، ژاپن و اندونزی.

- آشنایی با خصوصیات صنایع دستی ممالک آفریقایی و بحث و بررسی پیرامون پیشینهٔ تاریخی، خصوصیات، انواع و تحولات صنایع دستی درکشورهای مصر، مغرب، تونس، نیجریه، آفریقای جنوبی و کنیا.

- آشنایی با خصوصیات صنایع دستی ممالک اروپایی و بحث و بررسی پیرامون پیشینهٔ تاریخی، خصوصیات، انواع و تحولات صنایع دستی درکشورهای ایتالیا، یونان، فرانسه، چک و روسیه.

- آشنایی با خصوصیات صنایع دستی ممالک آمریکای شمالی، جنوبی و مرکزی و بحث و بررسی پیرامون پیشینهٔ تاریخی، خصوصیات، انواع و تحولات صنایع دستی درکشورهای مکزیک، پرو، کوبا، و هنرهای اقوام بومی آمریکای شمالی.

- آشنایی با خصوصیات صنایع دستی ممالک قارهٔ اقیانوسیه و بحث و بررسی پیرامون پیشینهٔ تاریخی، خصوصیات، انواع و تحولات صنایع دستی در میان اقوام بومی این قاره.

● **ارزشیابی این درس به صورت امتحان کتبی در پایان ترم خواهد بود.**